

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishtvu:

za celo leto naprej K 22.40
za pol leta " " 11.20
za četrt leta " " 5.60
za en mesec " " 1.90

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod žez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

SLOVENEK

Inserati:

Enostop. petlitvrsta (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11
za trikrat 9
za več ko trikrat . . . 8
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 3 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvemši nedelje
in praznike, ob pol 6. uri
popoldne.

Političen list za slovenski narod

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. —
Vsprejema naročnino, inserate in
reklamacije.
Upraviškega telefona štev. 188.

Socialna sebičnost in psihologija mas.

(Iz Krekovega predavanja dne 3. t. m.)

«Masa je odgovorna». Te besede je rabil državni pravdnik pri sodni razpravi o ljubljanskih demonstracijah. Tudi dr. Krek je v svojem znamenitem govoru naglašal moč mase. Zanimivo bo videti, v koliko se prepričanje našega znanega socialnega politika razločuje od nazorov ljubljanskega državnega pravdnistva.

Moč mase, tako je izvajal naš govornik, potegne posameznika tje, kamor ga množica nese. Pripadnost, zavest, da je človek ud neke družbe, o kateri se zaveda, da se ji godi krivica, ga nujno vleče za to družbo. Filozofi se malo pečajo s tem vprašanjem. Filozofija družbe se veliko premalo obravnava. Mi živimo po postavah, po oblikah javnega življenja še do vratu v liberalizmu, in zaradi tega se družba ne zaveda moči mase in znanstveniki je ne razglablja.

Vzemite ljudi, ki so metali kamenje. Samo na sebi je malenkostno, smešno, vojskovati se s tako stvarjo, za katero se potrebuje kamenček. Teh dejanj se je udeležilo veliko takih ljudi, ki bi, če bi jih kdo osebno napadel, ne reagirali. Iz tega vidimo, da so nedvomno takrat, kadar se človek zaveda, da je član neke družbe, njegovi občutki nejevolje in jeze veliko močnejši, nego takrat, ko se gre za njega samega. To je tako važna resnica, da ne morem misliti na ozdravljenje naše družbe, dokler ta misel ne dobi izraza v postavah in v javnem življenju. Mi stojimo dandanes na individualističnem stališču: vsak je zase odgovoren, o vsakem se misli, da postopa iz lastne sebičnosti. Ne zavedamo se pa, da v vojski nasproti posamezni sebičnosti, ki brani, kar je dotičniku lastnega, nastopa sebičnost družbe, kateri pripadamo. Ako se zavedam, da sem član družine: oče, mati, brat, sestra, — in če vidim, da se tej družini godi krivica, se mi vzbudi občutek, ki ga proizvoda sebičnost družbe: čutim se dolžnega nastopiti, se vzpneti močnejše, kot ko se gre za mene samega.

Poglejmo družino. Vsi veste, kako brani integriteto svoje žene mož, koliko tragedij nastane iz tega, ker brani poštenje svoje družine. To ni individualna, posamezna sebičnost, to je nastop človeške nature kot socialne nature.

Pri narodu je isto. V tisti dobi, ko se je individualizem rodil, ko se je hotelo celi svet postaviti na stališče osebne sebičnosti, v dobi francoske revolucije, se je začela po Evropi zmagonosno širiti tudi narodnostna misel. Prišla je tudi k nam. In čeprav se ta zavest ne kaže vsak dan, v gotovih trenutkih buti na dan, ko vidimo, da so bili tisti, ki govorijo z nami isti jezik, stanujejo v isti deželi, so udje istega naroda, brutalno napadeni. Izrazov te zavesti ni rodila osebna sebičnost, in ne gre iskati vzrokov v kazenskem zakoniku, ko buti na dan socialna zavest, ki govori posamniku: jaz sem ud družbe, ki je manj močna kakor druge, zato se moram bolj braniti, hujše nastopiti, kakor takrat, ko se gre za-me samega.

Poglejmo zavest družabnosti glede cerkve. Če se človek zaveda, da je član cerkve in to svojo družbo, cerkev, brani, takoj upijejo, da je fanatik. Ali se pa more zameriti dejanje takega, ki hoče braniti svojo cerkev, ali se sme opravičeno nanj metati blato, če tudi pri tem rabi orožje, ki bi ga sam zase nikdar ne rabil? Zavest, da pripadam družbi, obrodi v meni misel, da se uprem krivicam, ki se tej družbi gode. Toda država, kateri pripadam, pride v takem slučaju nad-me s postavami, s paragrafi, me drži v redu, češ, to se ne sme.

Tako je v državi. Kako je med državami? Tam ne veljajo več paragrafi. Krščanska morala se tam ne priznava, in o državniku, ki bi n. pr. okna pobijal Turkom, Srbom, Lahom, Francozom, šel k njim in jim kaj vzel, o njem se ne bo reklo: ropar je! — ampak: zaslužen diplomat, slaven mož, kateremu je dolžna hvaležnost cela domovina. Po celi državi se bodo pobirali doneski, da se mu postavijo spomeniki na najlepših mestih, in hvaležni otroci bodo pod nadzorstvom svojih učiteljev romali pred te spomenike in se v mladih letih, takorekoč v zibki že učili spoštovati velikega — lopova.

Vzemimo kot vzgled Bismarka. Skrb za domovino, želja, da bi povzdignil dr-

žavo, ta zavest, ki je bila — to se mora reči — pri Bismarku socialna, mu je velikokrat napovedovala nemoralna sredstva. Poglejmo velikega vojskovodjo, ki v vojni nasproti sovražniku prislepari, kar more. Med navadnimi ljudmi bi stal za njim paragraf, po katerem bi zaslužil stokrat vislice. Ker se pa to vrši med državami, z lovorjem venčajo poveljnika, ko se z vojne vrača domov, kličejo mu »slava!« in štejejo ga med prve dobrotnike domovine. To je razlika. In vendar je duh, ki vodi vojskovodjo, da se ne drži zakonov, bistveno ravno isti, kakor duh, ki vodi majhnega demonstranta, ki okna pobija.

Ne opravičujem demonstracij in izgredov. Rečem pa, da bi tukaj moralo veljati načelo: **kriv si toliko, kolikor je slabega prišlo iz tvoje lastne volje**; kar pa si storil vsled zavesti, da pripadaš neki družbi, ki se ji je zgodila krivica, in ker si bil razburjen, da niti premišljati nisi mogel, — **toliko se mora odšteti od tvoje krivde**. Upoštevati se mora ta moč socialnega čuta.

Lahko vam povem, ko sem v prtoških višavah prišel do te priproste resnice, kako si držita vago sebičnost osebna in socialna, da sem se čudil tej čudoviti uredbi in zahvalil Boga, da se v življenju vse tako lepo izravna. Otrok se uči že v šolah: tega in onega ne smeš, — v postavah sama skrb za posameznika, in vkljub temu ob gotovih prilikah buta socialna zavest na dan. Stvari, katerim očitajo drugi, da so slabe, kako velik protiutež so osebni sebičnosti.

Največji sebičnej je tisti in njega se je najbolj bati, ki pravi: Jaz pa nikamor ne spadam. Nisem ne socialni demokrat, ne liberal, ne krščanski social, nisem ne Slovenec, ne Nemec, jaz nisem — nič; če se kaj pripeti, grem vkraj in gledam, kako bi — mirno prebavlil, kar sem opoldne pojedel. **To so največji invalidi naše družbe, najbolj za nič ljudje.**

S tem, da smo po demokratičnem načelu naših volitev ozko zvezani s političnim življenjem, je prišla na vsakega človeka dolžnost, da mora nekam pripadati. S tem pa smo dobili tudi novo orožje proti osebni sebičnosti.

Tudi v slabi stranki biti je boljše, kakor da nisi pri nobeni. Vsaj to ima človek od nje, da kroti v njem tisti živalski na-

gon, tisto bestijo, ki samo za svoj dobiček gleda, za svoja usta, svoj želodec, ki ji je vse žep in vse drugo nič. Pred to vampirsko bestijo ga varuje stranka, ubija v njem kal osebne sebičnosti. Stranke niso v škodo, ampak v korist človeške družbe. Stranke so življenje. In če se tudi potem kaže razmerje med strankami v oblikah, ki niso posebno lepe, vendar nam ti boji kažejo, da človek ni sam zase na svetu, ampak da je socialno bitje. Družabni čut je utemeljen v človeški naturi. In ker je človeška natura taka, zato ni mogoče, da bi zmogla liberalna načela.

Liberalne stranke so s tem, da so se organizirale, same sebe ubile. Liberalizem stoji na stališču osebne sebičnosti, svobodne konkurence. Kakor hitro pa se začnemo dogovarjati, je ta svoboda v kraju, ker vsaka pogodba ubije svobodo. Vsaka organizacija pobija to, kar imenujemo svobodno gibanje, svobodno selekcijo itd.

Tako smo videli glavno moč v življenju od blizu, socialno moč, zavest, da človek pripada družbi, ki ga dvigne in pripravi do stvari, ki bi jih ne mogel storiti, če bi se šlo samo za obrambo lastnih koristi.

Sedaj pa nastane vprašanje: v kakšnem redu pa je to, če se posamezne družbe tako med seboj vojskujejo? Kako bi se dalo to urediti in izravnati?

Odgovor, ki ga pa noče nihče dati, je priprost. **Držite se krščanske morale!** Nekoliko pojasnila.

Tiste družbe v državi, ki so manjše kot država, torej narodi, strokovne, stanovske organizacije, politične stranke, — vsi ti organizmi bi morali imeti med seboj toliko prostosti, da bi se vsak član take družbe, kadar se čuti kot član svoje družbe, čutil tudi člana države, da bi bila močnejša od misli: jaz sem Ljubljančan — misel: Avstrijec sem. Socialna moč misli, da pripadam državi, bi morala biti močnejša kakor zavest, da pripadam deželi, narodu, stanu. Temu pa ni tako. In to je najjasnejša razlaga naših bojev.

Kedaj se pa človek pri nas spomni, da je Avstrijec? V šoli, ko se uči kakšno patriotično pesem . . . **Državne zavesti nam manjka,** je ni. Zakaj je ni? Ali smo mi manj sposobni za to zavest? Saj vendar vsi želimo, da bi bila naša država močna, krepka! **Vzrok je v državi sami.**

LISTEK.

Otok zakladov.

Angleško spisal R. L. Stevenson. Prevel J. M.

(Dalje.)

Tako so tekli tedni, dokler ni nekega lepega dne prišlo pismo, naslovljeno na dr. Liveseya z dostavkom: »V slučaju njegove odsotnosti naj odpre Tom Redruth ali mladi Jakec.« Z ozirom na to opazko smo našli, ali pravzaprav, sem našel jaz — kajti Redruth je znal samo tiskano brati — sledeče važne novice:

»Gostilna pri stari sidri.
Bristol, 1. marca 17.—

»Dragi Livesey!

Ker mi ni znano, ali se nahajate še doma ali pa že v Londonu, pošiljam pričujoče vrstice na obadva kraja.

Ladija je kupljena in opravljena. Sedaj leži zasidrana, pripravljena za odhod. Nikdar niste videli lepšega skunerja; ime: »Hispaniola«.

Dobil sem jo s pomočjo svojega starega prijatelja Blandlyja, ki se je izkazal skozi in skozi najboljšega člo-

veka. Ta občudovanja vredni poštnjak je bil pravi suženj v mojo korist, in ravno tako vsakdo v Bristolu, kakor hitro se je izvedelo, v katero pristanišče smo namenjeni — zaklad, mislim namreč.

»Redruth,« sem dejal ter prekinil pismo, »dr. Liveseyu ne bo všeč to. Sodnik je vse izbrbljal.«

»No, kdo ima več pravice?« je zagodrnjal varuh lova. »Steklenico ruma stavim, ako nima sodnik pravice govoriti namesto dr. Liveseya.«

Vzpričo teh besedi sem opustil vsak poizkus, še nadalje se razgovarjati in čital dalje:

Blandly sam je našel Hispaniolo in po vsega občudovanja vrednih naporih se mu je posrečilo dobiti jo za pravo malenkost. So sicer ljudje tukaj v Bristolu, ki imajo strašanske predsodke proti Blandlyju. Drznejo si celo trditi, da stori ta poštnjak za denar vse, kar se le poželj, dalje da je bila Hispaniola njegova last in da mi jo je strašno drago prodal — očitno samo sama obrekovanja. Nikdo izmed njih pa se ne upa tajiti dobrih lastnosti ladije.

Do sedaj ni bilo nobene zapreke. Delavci, da povem, — mornarji in drugi — so bili v začetku strašno po-

časni; vendar je čas to ozdravil. Mornarji so bili, ki so mi delali težave.

Želel sem dobiti kakih dvajset mož - domačinov ali pa Francozov — vendar jih z največjo težavo nisem mogel dobiti več kakor pol tučata, dokler mi ni sama sreča pripeljala pravega človeka, kakor sem ga potreboval.

Stal sem nekega dne na nabrežju, ko sem se čisto po naključju spustil z njim v pogovor. Zvedel sem, da je star mornar, da je imel gostilno in pozna vse mornarje v Bristolu, da je izgubil svoje premoženje in je želel dobiti mesto kuharja na kaki ladiji. Šepal je tukaj naokoli celo jutro, je dejal, da spozna, kako diši sol.

Zelo sem bil ganjen — tudi vi bi bili — in sem ga ne glede na samo usmiljenje na mestu najel za kuharja na naši ladiji. Dolgi John Silver mu je ime in nima ene noge; to sem smatral kot nekako priporočilo, posebno ker jo je izgubil v vojaški službi pod nesmrtnim Hawke-jem. Brez penzije je, Livesey. Mislite si to ostudno dobo, v kateri živimo!

No, gospod, mislil sem, da sem našel samo kuharja, pa sem dobil vse moštvo. Silver in jaz sva v malo dneh nabrala celo četo najbolj utrjenih starih mornarjev, kar si jih more človek

misлити — niso ravno lepi za oči, toda, soditi po njihovih obrazih, naravnost nebrzdanega značaja. Povem vam, celo s kako fregato bi se lahko spoprijeli.

Dolgi John se je ravnokar oprostil dveh izmed onih šest ali sedem, ki sem jih jaz prej našel. Na mestu mi je dokazal, da sta bila dva takih novih in neizkušenih mornarjev, kakor se jih je bati pri kakem važnem dogodku.

Jaz sem pri najboljšem zdravju in prav dobre volje; jem kakor vol, spim kakor klada, vendar pravega veselja ne bom vžival prej, dokler ne slišim svojih mornarjev hoditi okoli vretena krmila. Proti morju! Ho! Živio zaklad! Slava morja je, ki mi je malo zmešala glavo. Sedaj pa, Livesey, pridite hitro; ne izgubljajte ure, ako me spoštujete.

Mladi Hawkins naj se takoj poslovi pri svoji materi in Redruth naj ga spremlja; potem naj pa prideta kolikor mogoče hitro v Bristol.

John Trelawney.

P. S. Nisem še povedal, da se Blandly, ki pošlje, mimogrede povedano, pomožno ladjo za nami, ako se ne povrnemo do konca avgusta, našel krasnega človeka za prvega čast-

v njenih zakonih, v njenem postopanju proti nam, v načinu, kako nam pravice deli.

In ker državne zavesti ni, ni ovire, kadar buti na dan zavest posamezne narodnosti. Zato so naši boji tako brutalni.

Če bi se človek zavedal: ta država se bo potegnila zame, tukaj imam obrambo, bi se jeza njegova izhlapela, če bi tudi bila velika, mnogo surovih oblik pri naših bojih bi se ogledilo.

Državna misel pa ni najvišja. Po naziranju nemških filozofov Hegla, Fichteja, Schellinga bi pač bila. Po naših mislih pa je **človeštvo več**. In kadar se gre za državne interese, bi nam morala brzdati strast misel: jaz sem človek, in tisti na oni strani mejâ moje države so tudi moji bratje, moje sestre, tudi moja družina; vsi spadamo v eno familio. Tako bi socialna zavest, da pripadamo človeštvu, branila, da bi državna sebičnost ne bruhala s tako silo na dan, kakor se to godi dandanes.

Višek vsemu pa bi bila misel krščanska, ki obsega ves svet, nebo in zemljo; ona še-le bi nam mogla dati zavest, da smo vsi ljudje bratje na zemlji, ona še-le bi mogla v mejah držatj vsako strast.

To bi bila idealna ureditev. Potem bi bilo vse prav. Toda nikdar ne pridemo do tega, da bi bilo vse prav. Da je pa vse tako narobe, kakor zdaj, pa tudi treba ni.

Ako pogledamo v sedanje razmere, moramo reči, da je **največja nevarnost za naš čas v tem, če se umetno vzdržuje tista posamezna sebičnost**, če se v človeku združeno sebičnost zatira, če se mu boj za družbo onemogočuje, če se mu nalaga kazen, ako pokaže, da pripada neki družbi.

Naše postave bi najrajši videle, da bi ne bilo nobenega društva, da bi ljudje med seboj prav nič ne govorili, ali kvečjemu: Dober dan! Kako se ti godi? Ali si plačal davke? Ali tvoj kos poje kakšno patriotično pesem? itd. S tem pa se ne vzgaja patriotizem. Državna zavest se goji v človeku, če se mu v državi dá priložnost, da brani svojo družino, svoj narod; če se spoštuje njegovo socialno zavest; če se ga ne smatra kot lopova, ker pripada narodu, ki je manjši od drugih; če se ga ne zasmehuje zato, ker pripada gotovi veri, gotovemu stanu, je ud te ali one delavske organizacije, ampak se delavca spoštuje in reče: ti ki v organizaciji svojo lastno voljo zatajiš in podrejaš volji društva, si boljši od onega, ki živi svoji lastni sebičnosti; v organizaciji je več poštenjakov, kakor zunaj. Toda kdor ni vsega od konca do kraja premislil, ne bo razumel, da je boljša slaba organizacija, nego nobena.

Socialna zavest je prva moč, ki se kaže ob takih nastopih, kakor so bile ljubljanske demonstracije.

Druga pa je **indukcija**: vpliv množice na posameznika.

Množica ljudstva v masi! Liberalec bi rekel, da to ni celota, marveč le vsota posameznikov: eden plus eden, plus eden, itd. Kdor tako pozna množico, ta nič o njej ne vé. **Ni res, da bi bila množica svota**. Volja, moč posameznikov je v njej potencirana.

Če dobite množico, ki ima eden in isti vtis, da se godi krivica, tedaj ista zahteva zadoščenja čisto kratko. Ne rabi državnega pravdnika, nič priči, nič govorjenja; s priprosto logiko reče: Ti si lopov, zato po tebi! **Kakor hitro se zavé krivice, toži, sodi in izvrši sodbo**. Logika množice ni advokatska, giblje se v kratkih jasnih stavkih in zato tako hitro dela. **Posamezen**

nika — svojeglavnega človeka sicer, kar obžalujem, vendar v vseh drugih ozirih pravi zaklad. Dolgi John Silver je našel zelo pripravnega človeka z imenom Arrow. Imam krmarja, ki žvižga, dr. Livesey; in tako bo življenje na ladji »Hispaniola« kakor na kaki bojni ladji.

Pozabil sem povedati, da je Silver mož, ki ima nekaj pod palcem; iz lastne skušnje vem, da ima denar v banki. Tukaj pusti svojo ženo, da bo vodila gostilno; čvrsta ženska je ona; dvema starima samcema, kakor Vi in jaz, se že sme oprostiti, ako bi mislila, da je žena, ki ga pošilja nazaj na morje.

J. T.

P. P. S. — Jakec naj ostane pri materi eno noč.

J. T.

Lahko si mislite, kako me je vznemirilo to pismo. Od veselja sem bil čisto izven sebe; in ako sem kedaj zaničeval kakega človeka, je bil to Tom Redruth, ki ni znal drugega kakor godrnjati in tarnati. Vsakdo izmed nižjih varuhov lova bi z veseljem zamenjal njegovo mesto z njim; vendar to ni bilo po volji sodnika in volja sodnika je bila vsem postava. Nikdo razun starega Redrutha se ne bi drznil niti godrnjati.

človek, ki stoji v tej množici, ne pride v poštev. Le stopimo v duhu za hip na južno stran ameriških Zjedinjenih držav. Naenkrat se sliši: En zamorec je zopet osramotil krščansko, belo dekle! Ta dogodek, — takoj so ljudje skupaj, takoj nad zamorca, čez par minut že visi. Napravljeno! **Kdo je naredil? Užaljeni pravni čut** . . . Posameznik, ki stoji v masi, ki je prišel morda kupovat žebeljev, ki mirno baše svojo pipo, ni nič mislil na to, kar vidi. Ta naval zamori v njem vsako drugo misel, gre tje za drugimi, nič ne tuhta, ne obuja slabih in ne dobrih namenov, gre z množico . . .

Ali boste tistega človeka tako sodili, kakor človeka, ki mirno, iz osebne sebičnosti, zato, da bi sebi, svojemu žepu, nekaj pridobil, svoji slasti ugodil, gre in tuhta, kako bi bližnjega osleparil? Na takem dejanju ni nič drugega, kakor skrb zase še nekaj človeškega; vse drugo je umazano in vzbuja naš stud. **Taka dejanja se vrše noč in dan, ne da bi en kamenček kam priletel**, tudi iz nosa ne teče kri, — ampak tisoči izgube delo, tisoči so v revščini, cela masa naroda ne more nikamor naprej. **Teh sebičnežev pa nihče ne vidi**. V tem je nevarnost.

In še nekaj grdega opazujem v našem času. Ta gospoda, ki nas danes sodi, ki nosi ime inteligence med nami, stoji na materialistiškem stališču, **vidi v človeku razvito žival**. Kadar se pa gre za to, da se koga prime, takrat se pa duša zopet prikaže, in govori se o volji, o slabih name-nih itd.

»Hudobija je sama sebi lagala«. Te besede psalmistove veljajo tudi za naš čas. Ali ima človek svobodno voljo? Ima jo in odgovoren je za svoja dejanja. **So pa slučajji, da pridejo na človeške živce tako močni utiski, da pod temi utiski dela velikrat stvari, ki bi jih sicer nikdar ne storil**, in takrat človeška volja ni več prosta; mora se gibati z drugimi. Ko eden drugega potegne za seboj, takrat je **posamezni človek brez vsake krivde**. Ne govorim s stališča juristarije, ampak s stališča krščanske morale, s stališča filozofije.

Po mojih mislih je o takih priložnostih človek samo gnan, sam ne vé kam in kako. Rek: **tout compend, tout pardonner** — kdor vse razume, vse odpusti — je v mnogih ozirih resničen. Dandanes pa smo bolj vajeni obsojati, če je kdo metal kamenje, kakor iskati razlogov, zakaj je to delal; ali iz hudobije, ali pod vplivom množice. In kdor rajši obsoja, kakor odpušča, jaz bi mu rekel: nekaj lumpa je v tebi; ljudi ne poznaš, ker sebe poznati nečeš. **Ko bi o takih prilikah bolj upoštevali veliko moč, ki jo ima masa na človeka in zbudena socialna zavest**, bi marsikaj bolj razumeli in pravičnejše sodili. Posameznik se iz domovinske ljubezni žrtvuje in ubije onega, o katerem je prepričan, da je na poti sreči njegove domovine, tudi če pri tem sam življenje izgubi. Ako potem pridejo na vrh njegovi ljudje, je mučenik; če ostanejo spodaj, pa je — lopov. **Ali ni dejanje v obeh slučajjih popolnoma isto?** To je dvojna morala! Če slavimo Bismarka, če se stavijo za izgled veliki lopovi, potem se sme tudi kako takšno stvarico nekoliko čednejše gledati, ki se sicer kakemu paragrafu ne prilaga popolnoma.

Jaz ne odobravam izgredev, ampak dvojne sodbe, dvojne morale nečem. Stališče, na katerem bi naj stala družba, je **stališče krščanske morale**. Ta bi naj veljala tudi za velike: za države, vojskovodje in diplomate. Ne kradi, ne prešestvaj, ne želi svojega bližnjega žene in blaga! — To je zakon za vse, ne pa dvojni, da se v nekaterih slučajih družabna zavest upošteva, v drugih pa ne, da se **ene kuje v zvezde, druge pa v verige** . . . Najslabše pri tem je, da tisti ljudje, ki se uče morale od takih držav, porečejo: nobena ni za nič; **osleparili in ogoljufali ste nas**.

Še eno opazko. Razložil sem vam socialno naziranje o našem predmetu. Jaz sem socialist, nisem individualist, hočem spravljati v družbo socialno zavest. Kaj pa socialna demokracija, ki trdi, da je edina v to poklicana?

Po mojih mislih je pri socialni demokraciji najslabše to, da **ne upoštevajo ničesar drugega, kakor da pripada človek družbi, ki se imenuje človeštvo**, v katerem hočejo vse nivelirati. **To načelo je protinatorno**, ker v tej družbi vmes so še **druge družbe**: družina, narod, ki so **obstajale in bodo obstajale**. In pri vseh teh družbah nahajamo socialni čut. To napačno načelo se sicer počasi popravlja. Sedaj socialni demokratje že precej drugače o tem mislijo, kakor začetniki socialne demokracije. Na drugi strani pa moram kot pošten in pravičen človek priznati, da je **socialna demokracija s tem, da je vrgla to misel med ljudstvo in ga unela za to idejo**,

postavila posamezni sebičnosti veliko oviro in mnogo koristila človeški družbi. Moram dalje tudi to priznati, da socialna demokracija s tem, da to socialno misel goji, zabranjuje po svojih članih veliko bolj burne nastope posameznikov, ki bi bili mnogo hujši, če bi organizacije ne imeli. Zato, ker je nekaj zdravega v tej stranki, imam zaupanje, da se to, kar je zdravega, tekom časa ustali in da končno človeški družbi zasijejo boljši dnevi.

Pa tudi, če bi socialne demokracije ne bilo, ne mislite, da bi misel združevanja zaspala. Katoliška cerkev bi jo budila, ki se kosa in se bo kosala v tem oziru s socialno demokracijo. Socialna misel ne bi zaspala, **saj nas že natora sama sili, da se bolj potegnemo za družbo, kakor zase**, da se čutimo bolj junaške in se nam krivica hujša zdi, kakor če se nam osebno kaj zgodi.

To je zdrava stran naše družbe. To kar javnost šteje za napačno, je baš najboljša. **In če se pri tem pokažejo kakšne slabe strani, izgredi, škode, je boljše, da se to pokaže, kakor da bi se ljudje greli vsak v svoji sebičnosti, v skrbi za svojo osebo**. Če se pokaže kaj slabega, to ni namen združenja, to samo zraven pride, **ko se hoče glasen, nagel odgovor dati tistemu, o katerem se čuti, da je storil krivico**.

Ne vem, če sem vam vse dovolj jasno povedal. Nisem imel namena, da bi obogatil vaše znanje, nisem vam povedal nič novega. Bil je le sprehod v domovino misli, na poljane filozofije. Nič novih dejanj niste zvedeli. Premišljali smo o tem, kar ste sami videli, kar vam je vsem znano. Če tudi vam nisem obogatil znanja, želim, da bi **vam obogatil srce** in vas usposobil, da bi znali življenje, ki se krog vas vrti, dejanja, ki se ponavljajo v naši domovini, prav razumevati, obsojati, kar je obsodbe vredno, odpuščati, kar je odpuščanje, hvaliti, kar hvalo zasluži.

Pred vsem pa želim, da bi vsak dobil trdno prepričanje, da ni sam na svetu, ampak da je član družbe in da je individualni egoizem nekaj grdega in da **mora to posamezno sebičnost umoriti v topli, gorki zavesti socialni, v zavesti, da pripada družbi, rodbini, narodu, za katerega čast je dolžan, da tvega tudi sam ob danih prilikah več kakor zase**, — da je član cerkve, države, človeštva. In v vseh teh zvezah, haterim se pridružuje še stanovska, naj bo socialna zavest močnejša kakor posamezni egoizem. In če se to uresniči, se bo dobro godilo tebi in tistim, med katere boš prišel!

Najvišji sodni dvor — v celovski mestni hiši.

Ne smejajte se, prijatelji! Celovski »patres conscripti« so se, kakor smo že pred kratkim poročali, konstituirali kot državno, upravno ali vedigabog kakšno najvišje sodišče ter stante pede obsodili — celovsko deželno sodišče, ki je ugodilo utoku dr. Brejca ter poučilo celovsko okrsodišče, da mora sprejemati slovenske tožbe. Poslali so pravosodnemu ministru papiriran protest proti postopanju deželne sodišča, v katerem izvajajo, da je prvi sodnik popolnoma prav storil, ko je odklonil tožbo odpuščenega slovenskega delavca proti pliberški rudarski družbi, češ, v deželnem stolnem mestu Celovcu, kjer ima imenovano čisto nemško društvo svoj sedež, je le nemščina deželni (v deželi običajni) jezik in vsled tega tudi sodniški. Na docela nepojmljiv način pa da je deželno sodišče ta sklep prvega sodnika razveljavilo, sklicevaje se zgolj na veljavne višjesodne odločbe. S tem da je deželno sodišče se pregrešilo zoper obstoječe jezikovne naredbe. Novoslovenščina da se namreč nikjer na Koroškem ne govori, torej niti ni deželni jezik. Na tak način se daje potuho slovenskemu odvetniku, ki hoče novoslovenščino udomačiti na koroških sodiščih. Ta praksa bo škodila, tudi gmotno, kupčijstvu v Celovcu ter rušila narodni mir. (!) Zato pa trgovci ne smejo odslej jemati uslužbencev iz »bindišarskega« dela prebivalstva, oziroma ga odsloviti, da se obvarujejo šikan in provokacij. Občinski svet se zato najostreje zavaruje proti postopanju deželne sodišča ter odločno prosi, naj se poskrbi za to, da se ne bo spreminjalo dosedanjih jezikovnih običajev, ki odgovarjajo resničnim razmeram, državnim temeljnim zakonom (!) in na Koroškem veljavnim jezikovnim naredbam. Tako vsenemški mestni svet celovski, ki bi ga trebalo enkrat malo poučiti o njegovi kompetenci.

V sredo je v tej zadevi ropotal tudi v koroškem deželnem zboru dr. vitez Metnitz, pritrjeval mu je pa predsednik trgovske zbornice Burger.

Dve socialni predlogi.

Vlada je poslanski zbornici predložila dve jako važni socialni predlogi. Prva obsega načrt zavarovanja za starost in onemoglost, druga določbe proti pijančevanju.

Starostno zavarovanje.

Ta predloga, ako postane zakon, bode največje delo na socialnem polju. V prvi vrsti obsega izpremembo dosedanjega delavskega zavarovanja za slučaj bolezni in nezgode. Splošno je znano, da sedanje delavsko zavarovanje ne ustreza svojemu namenu. Dalje obsega načrt zavarovanje delavcev za slučaj onemoglosti in končno starostno zavarovanje delavcev, malih posestnikov, obrtnikov in trgovcev. Za vse te vrste zavarovanja ustvarja vladni načrt skupen organizem, kakoršnega nima še nobena država. S to predlogo hoče vlada ustreči opravičenim željam in zahtevam najširših slojev prebivalstva.

Izprva je vlada nameravala z državnomo pomočjo zagotoviti preskrbnino za slučaj bolezni in onemoglosti samo delavcem. Odkar pa je za državni zbor v veljavi splošna in enaka volivna pravica, se vlada ni mogla ustavljati zahtevam socialne pravičnosti, da se starostno zavarovanje s pomočjo države raztegne sploh na nižje vrste prebivalstva. Ni nam treba dokazovati, da so tudi mali zemljiški posestniki, rokoelci in mali trgovci tudi delavci v širšem pomenu besede. Tudi žive od svojega trdega dela — kakor pravimo — iz rok v usta, in si gotovo ne morejo prilahniti kapitalov za stara leta.

Priznati pa moramo, da so delavske razmere precej različne od razmer samostojnih malih posestnikov in rokoelcev. Za delavstvo v ožjem pomenu besede pride v prvi vrsti v poštev zavarovanje za slučaj onemoglosti. Vsakdanja izkušnja uči, da delavske moči hitreje pešajo in da večina onemoglih delavcev potrebuje podpore pred sivo starostjo.

Za druge vrste prebivalstva, takozvane samostojne, pa je večje važnosti zavarovanje za starost. Mali kmet ali obrtnik dela do starosti, potem pa želi miren kotiček pod domačo streho, ne da bi bil odvisen od milosti svojih domačih ali občine. Pa tudi tehnično je skoraj nemogoče določiti onemoglost samostojnih oseb.

Za delavce in samostojne pa velja po vladnem načrtu enaka državna podpora in prisilno zavarovanje.

Pravico do pokojnine ali starostne rente dobi vsakdo z dovršenim 65. letom. Ako pa delavec obnemore preje, dobi rento za onemoglost. Visokost letne rente je odvisna od visokosti in časa vplačevanja. Delavci so razdeljeni po zaslužku v šest plačilnih razredov, ki bodo plačevali na teden od 12 do 72 vinarjev, dobivali pa po 20letnem vplačevanju letne rente od 144 do 414 kron, po 30letnem vplačevanju od 156 do 486, po 40 letih od 168 do 558. — Samostojni zavarovanci bodo plačevali za pokojnino na mesec po 1 krono in dobivali po 20 letih 198, po 30 letih 222, po 40 letih 246 kron letne rente.

Delavci so: Tovarniški, obrtni in poljedelski delavci, dninarji, posli, družinski člani, vajenci, domači učitelji, šivilje, strežajke itd. Teh je okroglo šest milijonov. Zavarovalna dolžnost se pričinja s 16. letom, izvzeti so hromi, šestdesetletne osebe in tisti, ki imajo na leto najmanj 2400 K zaslužka. Pripomnimo še, da bode po vladnem načrtu moral za delavca plačevati polovico delodajalec. Samostojni zavarovanci z letnim dohodkom od 480 K bodo plačevali na mesec po 50 h, z dohodkom od 480 do 2400 K po 1 K. Deželni zbori pa bodo določevali, ali velja za samostojne prisilno zavarovanje za vso deželo ali le za posamezne okraje. Zakon pa bode določal tudi prostovoljno zavarovanje za višje rente. Starostna renta se prične po 30 letih, renta za slučaj onemoglosti po 200 tedenskih prispevkov.

Bolniško zavarovanje.

Tega bodo deležni raznovrstni delavci in posli. Bolniško zavarovanje domačih poslov ima namen, da ovira beg delavstva v mesta in tovarne. Bolniška podpora se raztegne od 20 tednov na eno leto. Pri bolniških blagajnah bodo delavci imeli dve tretjini, delodajalci tretjino zastopnikov.

Zavarovalnice zoper nezgode imajo velikanske izgube. Te bodo popolnoma preosnovane.

Skupni stroški starostnega zavarovanja bodo prva tri leta iznašali letno okroglo 13,800,000, četrto leto dvakrat več, čez deset let nad 106 milijonov, čez 20 let nad 206, čez 40 let do 227, in pozneje stalno okroglo 305 milijonov na leto. Država prispeva za upravo na leto dva milijona, za zavarovanje pa po 10 letih okroglo 10, po 20 letih 80 in po 40 letih

okroglo 100 milijonov. Upamo, da bode ta vladna predloga takoj izročena socialno-političnemu ali pa posebnemu odseku.

Zoper pijančevanje.

Druga vladna predloga obsega določbe proti pijančevanju, katero škoduje zdravju, javni morali in splošnemu blagostanju prebivalstva. Že leta 1902 je tedanja Körberjeva vlada zbornici predložila tak načrt zakona, ki ga je predelal obrtni odsek in ga predložil zbornici. Načrt obsega tri poglavja: »Obrtne, zasebno-pravne in kazenske določbe«. Namen zakona je, da se omeji v prvi vrsti škodljivo žganje in nadrobna razprodaja žganja v zaprtih posodah. Več izpregovorimo o obeh vladnih predlogah, ko prideta v razpravo.

Negotovost.

O Balkanu krožijo zdaj vesti, ki druga drugi nasprotujejo. Na eni strani se širijo angleški in francoski glasovi, da Srbija ne bo dobila nikakih teritorialnih kompenzacij, na drugi pa se izkazuje stvar tako slikati, kakor da bi bila vojska neizogibna. Duma se vedno bolj zavzema za Srbijo, Francija pa Rusiji noče posoditi milijarde, ker je odločna nasprotnica vstoki. Car omahuje. Ne manjka pa tudi vesti, da kraljevič Jurij v Peterburgu ni nič dosegel. Gotovo je, da bo Pašić, ki je ostal v Peterburgu, rusko javno mnenje pošteno obdelal. Govori se tudi, da se nameravata Srbija, Bolgarija in Turčija združiti in tako preprečiti, da bi Bosna res ostala avstrijska. Tudi ta vest potrebuje zelo potrditelja, kajti kar se te dni v Belgradu in ruski dumi skuha, je treba djati na precdilo. Vesti so sledeče:

Avstrija ne dela vojnih priprav? Avstrijski vojaški krogi dementirajo vest, da Avstrija zbira svoje vojaštvo na črnogorski meji. Vpoklicalo se je samo moštvo, ki je na dopustu in se čete nahajajo zdaj v pomnoženem mirovnem stanju. Od čet, ki so prej bile v Sandžaku, je samo en bataljon dislociran na črnogorski meji. Vesti o novih trdnjavah so neresnične.

Avstrijski odgovor na ruski konferenčni program bo v najkrajšem času izgotovljen. Pogajanja se vrše čisto normalno. Od odgovora ruske vlade na avstrijski odgovor bo usoda konference bistveno odvisna.

Francija noče ruski vladi posoditi denarja. Pogajanja Rusije s francoskim bančnim konsorcijem glede na milijardsko posojilo so se ustavila. Francoski finančniki so izjavili, da pogajanja sklenejo šele takrat, ko bo sklicanje mednarodne konference zagotovljeno.

»Times« proti Srbiji. »Times« izvaja, da bo Srbija izgubila simpatije Evrope, ako bo rušila mir. Anglija ne razume, kdo naj dovoli Srbiji tiste teritorialne kompenzacije, katere dr. Milovanović zahteva. Aneksije Bosne ni mogoče razveljaviti.

Skupščini je v tajni seji sekcijski šef dr. Spalajkovič poročal o uspehih potovanja dr. Milanovića in kraljeviča Jurija. Srbski listi trdijo, da so poročila jako ugodna.

Kraljevič Jurij v Peterburgu ni ničesar dosegel, tako trdijo poročila iz Budimpešte. Car sicer s Srbijo simpatizira, ni pa nič pozitivnega obljubil. Zato zdaj agitatorji v Srbiji zopet hujskajo na vojsko.

Zveza med Srbijo, Turčijo in Bolgarijo? Srbski delegat Novaković je, kakor se zdaj izve, v Carigradu Turčiji predlagal, naj se zavzame za to, da bi Bosna postala avtonomna provincija pod upravo turškega princa. V dumi se govori, da je nameravana zveza med Srbijo, Turčijo in Bolgarijo. Baje je kralj Ferdinand bolgarski že naznanil svoj obisk v Belgradu.

Vojne priprave Srbije. V Solunu so izkrcali 198 topov z municijo 500 krogelj za vsak top. Turška vlada se je izpočetka obotavljala, ali naj jih pusti izkrcati ali ne, na intervencijo poslanika Nenadovića pa izkrcanje naposled dovolila.

»Daily Telegraph« hujska Srbijo na vojsko. Napada prestolonaslednika Franca Ferdinanda, da hoče pravoslavce na Balkanu pokatoličniti! List hujska tudi Rusijo na vojsko.

»Daily Graphic« nasprotno Srbijo svari. Rusija sama je kriva, če zdaj Avstrija igra prvo vlogo med Jugoslavlani. Angleži bodo s Srbi simpatizirali, ne bodo jih pa dejansko podpirali.

Car za Srbijo? Car je sprejel predsednika dume Homjakova in mu dejal, da bo na Balkanu zasledoval prej ko slej slovansko politiko ter Srbije v njenih stiskah ne bo zapustil.

Raca. Izvoljski baje v Peterburgu pripoveduje okoli, da je Italijo potisnil iz trozveze. Ta je čisto prazna. Tittoni še nikoli ni bil tako vnet za trozvezo kot zdaj; sicer je za Italijo tudi Francija merodaj-

na. Italija in Francija v tem sporu posredujete.

Avstrijski monitorji ostanejo v bližini Belgrada. Prezimovali bodo okoli Zemuna, kar je nekaj jako nenavadnega. Vest o srbskem atentatu na monitorje se ne potrja.

Ultimatum je avstrijski poslanik v Belgradu grof Forgach 3. t. m. izročil srbski vladi, ga pa, ko je vlada obljubila energično nastopiti proti provokacijam, razveljavil. Listom se je zapretilo s konfiskacijo, ako bodo napadali osebo Franca Jožefa.

BOSNA.

Taslidža in ne več Novipazar.

C. in kr. voj. poštno in brzojavno ravnateljstvo za Bosno in Hercegovino je izdalo razglas, v katerem opozarja občinstvo, da se od 1. novembra letos poštne pošiljatve za Sandžak-Novipazar odpravljajo preko Srbije. Obenem je pokrajina sandžak-novipazarska dobila nazaj svoje staro turško ime: »Taslidža«.

Aneksija Bosne v zagrebškem občinskem svetu.

V seji občinskega sveta zagrebškega z dne 3. novembra t. l. je stavil občinski svetovalec Hrustić s tovariši predlog, da 1. občinski svet odpošlje cesarju - kralju zahvalno brzojavko za aneksijo Bosne in Hercegovine, 2. da obč. svet cesarja-kralja najudanejši prosi, da ti dve deželi zveže s Hrvatsko. Nadžupan Čuvaj je dal po daljši debati na glasovanje le 1. točko predloga, 2. pa ne iz razloga, ker da je politične naravi. 1. točka je bila soglasno sprejeta.

CESARJEV JUBILEJ.

Dne 2. decembra bosta imeli obe zbornici našega parlamenta slavnostni seji. V zbornici poslancev bo govoril predsednik dr. Weiskirchner, potem pa govorniki, ki jih bodo imenovala stranke. V gosposki zbornici bo govoril predsednik knez Windischgratz in morda tudi voditelji treh skupin gosposke zbornice. Cesar sprejme 1. decembra biro poslanske zbornice. — Češki deželni odbor odpošlje na Dunaj odposlanstvo, da častita cesarju k vladarskemu jubileju. — Avstrijsko plemstvo zaprosi pri cesarju za skupno udanostno advijenco, ki se je udeležijo zastopniki vseh kategorij plemstva, skupaj približno 600 oseb.

MINISTRSKA KRIZA.

Baron Beck se dan za dnem posvetuje z voditelji posameznih strank. Ta posvetovanja imajo namen dognati, katere stranke hočejo podpirati vlado, da državni zbor pravočasno reši najnujnejše predloge. S tem je v zvezi drugo vprašanje, katere stranke bodo zastopane v kabinetu. Voditelji pa baronu Becku ne morejo dati obveznih obljub, dokler se ne dogovore s svojimi strankami. Situacija je še popolnoma nejasna, zato pa so danes tudi vse kombinacije o novem kabinetu brez realne podlage. Tako je dunajska »Zeit« našla že razne nove ministre, Čehom pa odločila le mesto ministra-rojaka. Ta kombinacija je naravnost prazna. Ako bode namreč zveza čeških poslancev podpirala vlado, dobe Čehi poleg ministra-rojaka gotovo vsaj še enega resortnega ministra. Tudi ne moremo verjeti, da bi baron Beck z vso silo hotel obdržati v novem kabinetu dr. Marcheta, ki uživa zaupanje le v ožjem krogu poslancev. Krščanski socialci izjavljajo, da le tedaj vstopijo v novo vlado, ako dobe zagotovilo, da je mogoče daljše resno delo v zbornici. Za nekaj tednov pa se ne vprežejo. Resno delo pa je zopet mogoče, ako se doseže premirje med Čehi in Nemci. Ako je to zagotovljeno, potem so krščanski socialci pripravljene podpirati novo vlado. Danes ima sejo vodstvo krščansko-socialne zveze.

IZGREDI NA ČEŠKEM.

Včeraj opoldne so v Pragi nemški dijakji zopet priredili običajni »bumel« na Grabnu. Čehi so napadli dva nemška dijaka, policija je zaprla dva napadnika. — Enaki izgredi so se vršili v raznih nemških mestih proti Čehom. V Kadnu so nemški razgrajči napadli orožnike in tri ranili. Stotnija vojakov je razpodela demonstrante.

NEMŠKE ŠOLE V PRAGI.

Predsednik okrajnega šolskega sveta za nemške ljudske in meščanske šole je odredil, da otroci v predmestjih ne smejo v te šole. Ker pa ta odredba med šolskim letom ni umestna, je ukrenil deželni šolski svet, da smejo otroci obiskovati tuje šole, ako je dovolj prostora.

OGRSKA VOLIVNA REFORMA.

»Alkotmany«, glasilo ljudske stranke, ostro napada Andrassyjev načrt volivne reforme, češ, da daje prednost židom, ki

so že itak preoblastni. Ljudska stranka ne sme dovoliti, da bi židje dobili še večjo oblast v deželi.

BANČNO VPRAŠANJE.

V klubu neodvisne ogrske stranke je podpredsednik Ugron z vso odločnostjo zahteval samostojno ogrsko banko. Trgovinski minister Košut je izjavil: Ako ne dosežemo samostojne banke, je političen polom gotov!

VOLITVE V DALMACIJI.

Za der, 5. novembra. V skupini veleobdačencev so izvoljeni Hrvati Vinko Milić, predsednik dež. sodišča v p.; dr. Jeronim de Tomaseo, dvorni svetnik in obč. zdravnik in dr. Jeronim Macchiedo. S tem so volitve končane. Dalmatinski deželni zbor bo imel med 41 poslanci 24 Hrvatov, 7 Srbov, 6 Italijanov in 4 viriliste.

NOVI PREDSEDNIK ZEDINJENIH DRŽAV.

V torek zvečer je bila končana huda volivna borba v Zedinjenih državah severne Amerike. Nasproti so si stali republikanci in demokratje. Glavna točka volivnega boja med strankama je bilo tarifno vprašanje. Republikanci zagovarjajo visoko varstveno carino, demokratje znižanje carine od tujega blaga. Zmagal je kandidat republikancev, Viljem Taft, ki je dobil nad 1.090.000 glasov. Propadel je zopet demokrat Bryan, za katerega so glasovale vse južne države. Za Tafta je odločila država New York. Ta volitev je tudi zato posebnega pomena, ker se ob enem vrši volitev v kongres, senatorjev, poslancev za posamezne države in na tisoče novih državnih in občinskih volitev. Take volitve so samo v Ameriki! Prevedejo se neštete svote denarja. Novi predsednik Taft je star dobrih 50 let, rojen v Cincinnati, bil je advokat, časnikar, sodnik, pozneje profesor na univerzi v rojstnem mestu. Leta 1900 je postal načelnik filipinske komisije, leto pozneje guverner na Filipinih. Leta 1904 je zastopal Roosevelta pri panamski konferenci, zadnji čas je bil Rooseveltov vojni minister. Taft hoče urediti železniške tarife, ki jih izrabljajo karteli, pospeševati trgovske zveze v Vzhodni Aziji ter prepovedati naseljevanje japonskih in kitajskih kulijev.

GRŠKI KRALJ NA DUNAJU.

Sinoči se je pripeljal na Dunaj grški kralj Jurij, da osebno čestita cesarju ob njegovi vladarski šestdesetletnici. Na zapadnem kolodvoru so ga sprejeli cesar, razni nadvojvode, dva generala, ces. namestnik in grška naselbina.

GROZNA LAKOTA V MALI AZIJI.

Armenski patriarhat dobiva vesti iz Djornačevega okrožja v Mali Aziji, da vlada tamkaj grozna lakota. Ljudje ubijajo baje svoje otroke, da ne umirajo od lakote.

Izpred sodišča.

Razžaljeni vojaki 27. pešpolka.

Ivanka Miklavčič, branjevka, je klicala na vojake 27. pešpolka nemško »Pfui Mörder«. To potrdijo priče vojaki 27. pešpolka Alojzij Neuwald, Friedl Kajetan, Jožef Jaksche, Alojzij Galaun. Vojaško oblast zastopa stotnik Schöbinger ki predlaga, naj se obtoženka milo sodi. Sodni svetnik Potrato obsodi obtoženko, ki ni prišla k razpravi, v 24 urni zapor s postom.

Anton Papežu se ni dostavilo vabilo k razpravi. Razprava se zato ne more vršiti. Zasljišijo se pa priče Ivan Schriefl, rudar v civilu, izpove, da je Papež pljuval na vojake 27. pešpolka in upil: Pfui 27! Od dali so Papeža na magistrat. Ivan Pajtsegger, mizar potrdi Schrieflovo izpoved v toliko, da je pljunil in rekel »Pfui!« Vojak Kitzenegger potrdi Schrieflovo izpoved. Sodni svetnik Potrato naznani, da se mora poizvedeti, kje je Papež, da se vrši proti njemu razprava.

Nato sta obsojena Ihlov vajenec Milan Kovač, kjer je dvakrat psoval vojaka 27. pešpolka Ivana Pušenjaka in ga tretjič dregnil z lesto, v 24urni zapor, Ihlov komij Frančišek Stopar pa v deset kron globe, ker je rekel Pušenjaku, da laže.

Rajko Boltavzar, mag. uradnik je obtožen, da je v Šiški naskočil in žalil vojaka muzikanta 27. pešpolka Hanusa, ki je potegnjal sabljo. Priče niso ničesar obteževalnega proti Boltavzarju izpovedale, in je zaupnik vojaške oblasti sam predlagal, naj se Boltavzarja oprosti.

Blaž Pirnat je istočasno z gospodom Boltavzerjem tožen, da je grozil s palico Hanusu. Spozna se krivim in obsodi, da povrne sodne stroške. Kazen se mu pa ne naloži, ker je bil zaradi dogodkov istega dne obsojen v dvamesečno ječo.

Štajerske novice.

Š Umrl je včeraj ponoči na pljučnici v Feldhofu g. dr. Ivan Dečko, bivši odvetnik v Celju in štajerski deželni poslanec. Porodil se je v Središču 9. avgusta 1859. Gimnazijo je dovršil v Mariboru, pravoslovje v Gradcu. Odvetniško prakso je pričel v Mariboru pri dr. Orozelnu in dovršil v Celju pri dr. Sernecu, leta 1891. pa odprl svojo pisarno. Že kot vseučiliščnik je pričel dopisavati raznim listom in pozneje sodeloval redno pri »Südsteirische Post«, »Slovenskem Gospodarju«, »Domovini« in drugih listih. Tudi našemu listu je poslal nekaj dopisov o štajerskem političnem gibanju. Se kot odvetniški kandidat je bil leta 1890. v kmečkih občinah Ljutomer, Ormož, Gornja Radgona izvoljen v deželni zbor, kjer je vložil prvo slovensko interpelacijo. Leta 1896. in leta 1902. je bil izvoljen v deželni zbor v celjski okolici. Posebno uspešno je bilo njegovo delovanje, da so občine in okrajni zastopi prehajali v slovenske roke. Leta 1887. je dosegel prvi slovenski vpis v zemljiško knjigo na Štajerskem. Marljivo se je udeleževal dela tudi na narodnogospodarskem polju in bil med prvimi ustanovniki »Spodnještajerske jubilejne ustanove« za revne slovenske dijake in »Dijaškega doma« v Celju. Zbolel je leta 1905. in se 5. svečana preselil v Gradec, kjer ga je dohitela smrt. Naj v miru počiva!

Š Pogreb dr. Ivana Dečka se vrši v petek, dne 6. novembra, ob 3. uri popoldne s celjskega kolodvora na okoliško pokopališče.

Š Podrobno mladen. delo na Štajerskem. Mladeniško zborovanje bo v nedeljo, dne 8. novembra pri Sv. Barbari v Halozah dopolne ob 11. uri pri družnici Sv. Ane. — Mladeniška zveza pri Kapeli ima v nedeljo, dne 8. novembra, poučni shod, na katerem bo govoril govornik iz Maribora o gospodarstvu. — Pri Sv. Lenartu pri Vel. Nedelji bo 15. novembra poučni shod tamošnje mladeniške zveze.

Š Blamirani celjski nemškutarji in nemški odvetniki. Celjsko okrožno sodišče je ustavilo preiskovanje proti strojevodu Vrečku zaradi krivega pričevanja in tatvine. Poštni uradnik Winkler, kateri ga je obdolžil tatvine, se bo moral pred sodnijo zagovarjati zaradi razžaljenja časti. S tem so »vahtarica« in pa čedni graški listi, kateri so skušali Vrečka na vsak način osumničiti, da bi izpodbili obsodbo Derganc-Mehlsackovo, temeljito blamirani.

Š Nemški »turnarji« v Slov. Gradcu izvršujejo svoje veliko »kulturno« delo zdaj na ta način, da po gostilnah napadajo in pretepujajo slovenske goste! Tako so storili minulo nedeljo v Šulerjevi gostilni s slovenskim narodnjakom gospodom Vrečkom.

Š Spodnještajersko nemško učiteljsko društvo je imelo dne 2. novembra svoj občni zbor v Celju. Na zboru so se zaupno posvetovali o vprašanju, ali naj se na nemških spodnještajerskih šolah poučuje slovensčino.

Š Slovenska meščanska šola v Žalcu. V štajerskem deželnem zboru so predlagali poslanci dr. Hrašovec in tovariši ustanovitev slovenske meščanske šole v Žalcu.

Š Zasedanje štajerskega deželnega zbora se raztegne še na prihodnji teden.

Š Umrl je na Grabah pri Središču gospod Jože Filipič, znan daleč naokrog kot izvrsten lovec celih svojih 40 let.

Š Pobitje oken na nemški telovadnici v Ptujju so inscenirali, kakor poročajo nekateri listi, Nemci sami, da bi imeli zopet povod za napade in tolovajstva. Ptujška mularija je vsega zmožna.

Š Odvetniški izpit je napravil v Gradcu pretečeno soboto odvetniški kandidat gospod dr. Ivan Dimnik iz Trbovelj.

Š Zaprl so na Zidanem mostu nemškega natakara v kolodvorski restavraciji Julija Pessla, ker je kradel svojim nemškim kolegom denar.

Š »Po tri do pet goldinarjev zgube na čistem dobičku imam na dan«, je tožil pred kratkim nek večji celjski trgovec in se grozno pridušal na Ambrožiča, Jabornagga in druge »maherje« pri »Südmarki«. Nemcem začena torej gibanje »Svoji k svojim« iti zelo na oko.

Š Nemški razgrajči v Gabrju. V ponedeljek zvečer sta prišla v gostilno gospe Marije Lasmanove dva znana nemškutarja ter sta zahtevala pijače. Ker sta oba gostilničarki znana kot prepirljivca, jima je rekla, da nima za nju pijače. Nato sta ta dva fantiča potrgala slovenske lepake, ki so visele v gostilniški sobi na steni, ter šla ven. Kmalu potem pride cela tolpa od Rebenheimove gostilne pred Lasmanovo krčmo ter poskusi vdreti v gostilno, ker se jim pa to ni posrečilo, so razbili nad

dvajset šip. V Lasmanovi gostilni je sedel nek Rupnik, ta je, ko se je začelo pobijanje in razgrajanje, stopil ven, da bi razgrajanje pregnal, toda nekdo ga je takoj udaril s palico po glavi. Rupnik, ki je sam tudi znan pretepač, je napadalca naskočil z nožem. Žandarmerija je bila kmalu na mestu, pozaprla so že nekoliko razgrajavcev, drugi še pridejo na vrsto. Preiskava se vrši.

Š»Zadružna zveza« v Ljubljani (pododbor za Štajersko) priredi v četrtek, dne 12. novembra 1908 v hotelu »Beli vol« v Celju (Graška cesta) sestanek spodnještajerskih zadrug ter poučen tečaj za člane načelstva in nadzorstva. Začetek ob 8. uri jutraj. Dnevni red: 1. Poročilo o delovanju pododborov v preteklem letu. 2. Volitev pododborov. 3. Ustanovitev skupnega zadružnega fonda za Spodnjo Štajersko. 4. Razna zadružna vprašanja. (Udeleženci imajo priliko postaviti razna vprašanja, izražati želje, nasvete ali pritožbe.) 5. Poučen tečaj za člane načelstva in nadzorstva s sledečim sporedom: a) Dolžnosti članov načelstva in nadzorstva; b) poslovanje zadrug; c) revizija. — Spodnještajerske članice! Skrbite za to, da se bodo člani načelstva in nadzorstva vsake zadrug v najobilnejšem številu udeležili tega važnega zborovanja, ker se bodo razpravljale za spodnještajerske zadrug važne zadeve. Vsaka članica naj pošlje svoje zastopnike! — Pododbor. — Opomba. Vsaka zadruga naj čim prej javi »Zadružni zvezi« (oddelek za Štajersko) v Mariboru imena in število udeležencev.

Š Prestavljen je notar dr. Hans Winkler iz Rožek v Slovenji Gradec.

Dnevne novice.

+ »Slovenec« konfisciran. Gospodom v sodnijski palači se je včeraj »Slovenec« tako dopadel, da so notico »Izšla je sodbazoper slovenske demonstrante«, ki je bila zanje pisana, tudi zase pridržali. Konfiskacija se je začela z besedo »Slovenske« in končala z besedo »strani«. Ko bomo drugi obširneje o tem pisali, ne bomo konfiscirani, ker se državnoborskih govorov ne more konfiscirati.

+ Slovenski železniški uradniki. Do sedaj ste bili, oziroma ste še, člani »Öster. Eisenbahn-Beamten-Vereina«. S tem vas pozivljamo, da bi se k našemu društvu čeških železniških uradnikov pridružili, in kot udje vpisali. Naše društvo šteje do sedaj okoli 3000 udov, je ravno tako močno kakor »Ö. E. B. V.« in ponuja iste ugodnosti, kakor imenovano društvo. Udi uživajo brezplačno sodnijske stroške in oskrbuje vdove, kakor tudi zapuščene, iz fonda podpor. Društveni časopis izhaja dvakrat mesečno, in dostavi se vsakemu brezplačno na dom. V tem časopisu se bodo tiskali članki v slovenskem jeziku, in ako se sčasom zadostno število udov oglasi, ustanovi se bodo lokalna društva s sedežem v Ljubljani, Trstu in Gorici, katera se bodo v malem času od Prage odcepila in morala samostojno spojit v eno društvo slovenskega železniškega društva s sedežem v Ljubljani. Upamo, da naš poziv ne bode brezuspešen in pričakujemo mnogobrojnega vpisovanja k našemu društvu. »Spolek českých úředníků železničních v Praze.«

+ »Kmečka zveza« za ljubljansko okolico ima v soboto, 7. novembra, ob 10. uri dopoldne odborovo sejo v prostorih tajništva S. L. S.

+ Trst pred Ljubljano. Šolsko vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda je prejelo te dni ob izpremembi na tržaški šoli od namestniškega svetnika v Trstu slovenski dopis. O tej stvari tihočijo se dveh učiteljev premeščenih iz Kranjske v Trst je bila obveščena družba sv. Cirila in Metoda od c. kr. deželnega šolskega sveta v Ljubljani z — nemškimi odlokom. Slovenske člane deželnega šolskega sveta opozarjamo, da je že skrajni čas, da pride naš jezik v šolskih oblastvih do veljave, ki mu gre v slovenski kranjski deželi. Celu marenberški okrajni šolski svet dopisuje slovensko, a najvišjo šolsko oblastvo na Kranjskem se krčevito drži nemščine in z njim vred vsi okrajni šolski sveti.

+ Za župana v Črnem vrhu je izvoljen Rudolf Dominik, c. kr. poštari; svetovalci so pa: Jakob Čuk, Janez Leskovec, Gašper Rudolf in Janez Rupnik.

+ V Jaršah je bil izvoljen za župana Alojzij Zajec iz Zgor. Jarš; svetovalca sta pa Jože Velkavrh in France Pirnat.

+ Vodna preskrba Bele Krajine. Ker je v Beli Krajini velika potreba dobre pitne vode, se bavi deželni odbor z vprašanjem, odkod dobiti vode za vodovod. Preiskave deželnega stavbenega urada so dognale, da je vodna preskrba z Gorjancev nemo-goča zaradi neznanosti tamošnjih studen-cev. Zato je stopil kranjski deželni odbor v obravnavo s hrvaško zemaljsko vlado

zaradi studencev v Žumberku. Prihodnje leto bo deželni stavbeni urad izdelal generalni projekt za to vodno preskrbo, ki bo največjega pomena za metliški okraj.

+ Iz politične drž. službe. Cesar je podelil okrajnemu glavarju v Kranju Alfonzu Pircu naslov in značaj deželnovladnega svetnika.

+ Socialni kurz za papirno delavstvo v Vevčah je otvoril 4. t. m. v »Društvenem domu« pri D. M. v Polju F. Tersegla. Razložil je načela socialne vede, njen namen in cilje ter orisal gospodarski ter družabni razvoj, ki se je začel z manufakturo, iznajdbo stroja in sočasno dobo liberalizma, ki je začetek in vir današnji socialni bedi. Delavstvo naj se socialnih kurzov marljivo udeležuje, saj se z njimi zlasti na deželi krajša dolge zimske večere in kar je največjega pomena, so šola v boju za obstanek. Slični socialni kurz kakor v Vevčah se vrši tudi v Preski in otvori to soboto.

+ Socialni demokratje na Kranjskem se bodo udeležili deželnozbornih volitev v vseh okrajih. »Rdeči Prapor« priobčuje že volivni oklic soc. demokracije. Preteklo nedeljo so soc. demokrati v hotelu »Ilirija« v Ljubljani imeli deželno konferenco. Sprejeta je bila soglasno naslednja resolucija:

»Deželna konferenca izreka: Pogoj vsakemu političnemu pozitivnemu vspuhu je neutrudljivo delo na organizatoričnem polju. Vsled tega je nujna potreba, da se kmečko in delavsko ljudstvo na Kranjskem še bolje organizira v soc. dem. stranki nego je bilo to doslej. Zategadelj se morajo socialistične ideje še vse bolj razširjevati. Deželna konferenca povdarja ponovno, oziraje se na strankini organizacijski statut: Vsak državnoborski volivni okraj, oziroma vsak volivni okraj splošne deželnozborne kurije tvori na Kranjskem okrajno politično organizacijo, kateri stoji na čelu odbor, izvoljen od sodrugov na okrajni konferenci. Tem odborom načeljujejo okrajni zaupniki (predsedniki odborov), ki tvorijo skupno z deželnim izvrševalnim odborom strankino deželno zastopstvo. Izvrševalni deželni odbor se voli na deželni konferenci za dobo dveh let. Šteje sedmero članov, katerim ob strani stoji kontrola, obstoječa iz treh članov. Sodrugi vsakega kraja morajo biti organizirani v krajevni (lokalni) politični organizaciji. Ako je osem do deset sodrugov na enem kraju, naj ustanove tako organizacijo na shodu po § 2. ter jo takoj prijavijo okrajnemu odboru (v slučaju, če tega ni, deželnemu odboru). Posamezni sodrugi naj se prijavijo direktno okrajnemu odboru, (kjer tega ni, naravnost deželnemu odboru). Vsak sodrug mora plačati deset vinarjev mesečno strankinega davka v smislu sklepov strankinih zborov. Sodrugi na Kranjskem pa morajo od sedaj za naprej prispevati še daljših deset vinarjev mesečno v deželni volivni sklad tako, da mora vsak sodrug prispevati skupno po 20 vinarjev na mesec. Vsakega sodruga dolžnost je, da razširja strankino časopisje in podpira po svoji moči strankin tisk sploh.«

+ Glede dobave krmil iz državne podpore nam javlja »Gospodarska zveza«, da je pričela s prvo razdelitvijo sena, pri kateri se sme vsled vladnega ukaza ozirati edino na prosilce, kateri so se do 20. avgusta t. l. pri županstvu za podporo oglašili. Vsi drugi prosilci, torej tudi oni, kateri prosijo, do novega od vlade določenega roka, to je do desetega tega meseca, pridejo pri drugi razdelitvi, katera se bo meseca decembra t. l. ali januarja prih. leta vršila, na vrsto, seveda v kolikor bodo zadostovala sredstva. Glede prošnje za druga krmila, kakor otrobe, prešanje itd. sklepala bo prihodnja konferenca pri vladi, katera se bo v kratkem vršila. Gospodarska zveza nujno prosi vse zainteresirane organizacije in poedine prosilce, da vzamejo to na znanje.

+ Zadruga gostilničarjev za ljubljansko okolico. Včeraj popoldne se je zbralo v tukajšnjem »Mestnem domu« okoli 50 okoličanskih krčmarjev, da se posvetujejo o ustanovitvi gostilničarske zadrug za ljubljansko okolico. Shodu je predsedoval gospod Jakob Jesih iz Rudnika. Zadruga in instruktor dr. Blodig je pojasnil pravice gostilničarske zadrug, na kar so zborovalci načeloma sklenili ustanovitev zadrug. Na to je dr. Blodig prečital in pojasnil pravila, ki se bistveno vjemajo s pravili ljubljanske zadrug. Prispevki za stroške zadrug bodo v slučaju potrebe plačevali po razmerju pridobnine, predpisane od gostilničarske obrti. Pristopnine se je določilo brez razlike na deset kron za vsako gostilno. V odboru bo poleg načelnika in njegovega namestnika 12 odbornikov in 6 namestnikov. Poleg tega ostavi načelstvo povsod kjer treba poljubno število zaupnikov, ki bodo olajševali poslovanje glede potrdil v delavskih knjižicah itd. (Opozarjamo, da mora vsak gostilniški uslužbenec brez razlike spola imeti delavsko knjižico;

poselska ne zadostuje. Op. por.) V debato o pravilih je posegal z umestnimi pojasnili zlasti načelnik ljubljanske zadrug, g. Tosti. Shod je odobril pravila, ki jih predlože deželni vladi v potrdilo; ko bodo potrjena; se odbor takoj konstituira.

+ Sola v Št. Rupertu se razširi v petrazrednico.

+ V odbor obrtnonadaljevalnih šol je imenoval deželni odbor kot zastopnike: Kočevje: Peter Petsche, trgovec v Kočevju; Ribnica: Alojz Klavs, posestnik v Gorenji vasi; Novo mesto: Ivan Krajc, zasebnik v Kandiji; Št. Vid pri Ljubljani: Ivan Bergant, mizarski mojster v Dravljah; Postojna: Matija Milavec, posestnik in črevljarski mojster; Radovljica: Janez Vurnik, posestnik in podobar; Bled: Leopold Stuchly, c. in kr. major v p.; Kranj: Ferdinand Hlebš, trgovec in posestnik; Škofja Loka: Jože Hafner, posestnik in lesni trgovec; Tržič: Franc Ahačič, tovarnar v Tržiču.

+ Ustanovo za eksportno akademijo je podelil deželni odbor gospodu Ivanu Avseneku.

+ Žalitev naroda in kazni. 30. oktobra t. l. je stopil v Pardubicah na dunajski brzovlak praški odvetnik dr. Henrik Rychlik s soprogo. Sedela sta v vozu drugega razreda, njima nasproti sta sedela dva trgovska potnika, izmed katerih je eden čital »Bohemijo«. Čtivo je moža očitno razburjalo, od jeze zelen je rekel proti svojemu tovarišu: »Praga bo zopet imela lep glas!«, čemur je tovariš pritrdil. Mož je nato čital dalje ter dal končno svojim čustvom duška v teh-le besedah: »Čehi so še azijsko ljudstvo, stoji nizko v kulturi, napram nam brezpogojno manjvredni.« Vsled te žalitve celega češkega naroda je dr. Rychlik prosil železniškega spovednika, kateremu je cel dogodek priobčil, da brzojavi praškemu policijskemu komisarijatu, da se dožene ime žalivca. Sedaj je nemški srditež postal jako ponižen in nemiren in v Pragi je z vso naglico zapustil vlak in kolodvor, toda odvetnik in njegova žena sta mu sledila za petami. Kakor hitro so prišli v bližino nekega redarja, je odvetnik istega poklical in prosil, da povabi Nemca na bližnji komisarijat, kar se je tudi zgodilo. Ondi se je mož legitimiral kot Pavel Wiener, privatni uradnik, stanujoč v Pragi. Proti Wienerju se je vložilo tožbo radi žalitve češkega naroda. (§ 302. k. z.) Kar velja za Čeha, velja tudi za Slovence! Nemci nas ne bodo psovali!

— Umrli je v Šmartnem pri Litiji danes nagle smrti obdespoštovani Martin Povše, posestnik in zidar. Pogreb bo 7. t. m.

— Nemško narodno obrambno društvo nemških krščanskih socialcev predlaga »Reichspost«, češ, da se v sedanjih nemških obrambnih društvih goji strankarska politika nemških svobodomislecev in radikalcev. Ustanovilo se tako društvo ne bo, pač pa že predlog sam kaže, kako je zrastle vsem Nemcem apetit do naših lepih zemelj!

— Francoski redovniki na Hrvaškem. Princ Schaumburg-Lipe je prodal svoja hrvaška posestva neki iz Francoske izgnani kongregaciji za 50 milijonov kron.

— Nemško prodiranje. Štiri kmetije na Slovenjah pri Št. Lipšu so prišle v nemško posest; kupil jih je žineški oskrbnik kneza Rosenberga. — V Lovrani so ustanovili Nemci »Verein zur Förderung der deutschen Volksschule in Lovrana«.

— Naš rojak Vekoslav Dejak, ki je bival nekaj časa v domovini, se je zopet vrnil na svoje misijonsko mesto, Puntas Arenas v Južni Ameriki. Kličemo mu: Srečno pot in na veselo svidenje!

— Šolska vest. Za suplentko v Dobričah je imenovana gđ. Marija Hiršman.

— Nesreča na železnici. Ko sta se včeraj v Št. Petru obdrgnila dva vlaka in je pri tem skočil spovednik Matija Kralj, rojen 1873. leta, stanujoč na Vodovodni cesti št. 28 z voza, se je na levi nogi tako poškodoval, da je moral v deželno bolnišnico.

— Ogenj. Iz Brezovice poročajo: Na vernih duš dan ob četrta na l. uro popoldne se je vnel tik župnijskega poslopja Janezov pod, ki je bil mahoma ves v plamenu. Zgorel je tudi svinjak, veliko sena, šote, slame, nastilja in svinjske piče. Mirno vreme, hitra pomoč in vrlo delo gasilcev je pripomoglo, da se ogenj ni razširil na sosedna poslopja. Zažgal je baje domač sinček, ki se je igral s prižganimi svečicami poleg poda. Škode je nad 1300 K, a nesrečnega je bil zvarovan le za 600 K pri bank: »Slaviji«. Stariši, pazite na otroke in skrivajte užigalice pred njimi.

k Koroški deželni zbor in germanizacija. Koroški deželni zbor bo zvišal podporo »Südmärki« in »Schulvereinu« od 200 na 500 kron.

— Poboji na tržaških ulicah. V nedeljo ponoči je bil 20 let stari kovač Leopold Sedmak v Trstu tako hudo zaboden v

vrat, da so ga morali prepeljati v bolnišnico.

— Slepjar v poročniški obleki je pred nekaj časom opravljal svoj posel v Zagrebu. Predstavljal se je kot poročnik Popov od 70. pešpolka in pri različnih strankah izvaljeval večje in manjše svote. Tudi škofa Drohobockega je lopov na ta način osleparil za večjo svoto. Ko so se stranke obrnile na poveljništvo 70. pešpolka za naslov Popova v svrhu, da izterjajo svoj denar, se je šele pokazalo, da so bili vsi skupaj žrtev sleparja. Kolikor se je moglo dognati, bil je to že kaznovani Josip Radivojevič, pristojen v Požegu. Dobili ga še niso.

— »Jadranska banka« v Trstu je ustanovila v Opatiji podružnico.

— Opozarjamo na oglas domače Aurove pivovarne, katero najtopleje priporočamo.

REDNI OBČNI ZBOR KATOL. SLOVENSKEGA DRUŠTVA ZA RADOVLJIŠKI OKRAJ

bode v ponedeljek, dne 9. novembra, ob 4. uri popoldne v Radovljici v hotelu »Bastel«. Dnevni red: 1. Nagovor predsednikov; 2. letno poročilo tajnikovo in blagajnikovo; 3. volitev novega odbora; 4. slučajnosti. — Pred občnim zborom bo ob 3. uri sestanek zaupnikov iz kranjskogorskega-radovljiškega-tržiškega sodnega okraja, da imenujejo kandidata za deželnozborni volitev.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

Ljubljanske novice.

Ij Društveni shod priredi danes v četrtek zvečer ob šesti uri v prostorih »S. K. S. Z.« društvo »Abstinent«. Predava gospod prelat Kalan. Na shod so vabljeni vsi člani in prijatelji obstinenčnega gibanja.

Ij Po demonstracijah. V Mariboru so nemške demonstrante, o katerih je bilo dokazano, da so res pobili več šip in so pri tem delu bili popolnoma trezni, obsodili v ječe po dva meseca, en mesec, 6 tednov in en teden. Ptujski nemški demonstrantje, ki so sami priznali, da so Slovincem pobili po Ptuj šipe, a so se izgovarjali, da so bili pijani, so bili obsojeni na deset, osem in pet dni. Slovenski »demonstrantje« v Ljubljani so bili obsojeni v šest, pet, štiri, tri mesece itd. težke ječe. O mnogih teh demonstrantih ni bilo dokazano, da so vrgli kak kamen. Toliko za danes občinstvu v suho informacijo. Več o tem bomo pisali, ko se snide državni zbor.

* Veliki koncert za »Otroka«. Pri tem koncertu, katerega priredi »Glasbena Matica« v nedeljo, 8. novembra v hotelu »Union«, bodo proizvajali: 1. Primadona slovenskega gledišča gospa Nordgartová, ki nastopa iz posebne naklonosti do »Glasbene Matice«, poje sopran-solo iz Dvořakovega »Te Deum-a«. 2. C. kr. dvorni pevec gospod Julij Betetto, ki se takisto iz naklonosti do »Glasbene Matice« potruji z Dunaja, nastopi v dveh samostojnih solo-točkah (pesmi in balade; enkrat poje veliki težki bas-solo v Dvořakovem »Te Deum-u«). 3. Z učitelji in gojenci »Glasbene Matice« pomnoženi orkester »Slovenske filharmonije« izvaja pod vodstvom kapelnika gospoda Talicha Schubertovo krasno simfonijo v dveh stavkih. 4. Pevski zbor »Glasbene Matice« nastopi v dveh točkah s spremljevanjem orkestra (Dvořakov slavni 149. psalm in v »Te Deum« taistega skladatelja). — Predprodaja vstopnic: v Češkovi trafik, kjer se dobé tudi vsopredi.

Ij Vojaška godba je včeraj popoldne, ko se je po Ljubljani izvedelo za obsodbe, z oddelkom moštva odkorakala iz vojašnice in po ljubljanskih cestah skoro brez odmorov igrala vesele koračnice. Čemu tako?

Ij Radi ljubljanskih dogodkov so vrgli slovenskega vseučilišnika Mazovca iz dunajskega »Dijaškega Doma« ter je sedaj Mazovec na cesti brez sredstev.

Ij Rekord v ovadbah je dosegel mestni policijski stražnik Gerlovič. Napravil je 13 ovadb. To je tisti razburljiv Gerlovič, ki je pri Spitzerju nekoč se tako razburil, da je v gostilni s sabljo 40krat udaril po mizi in mizo menda vsled svoje službene nadvestnosti skoro popolnoma razbil.

Ij Še v ječah nimajo Slovinci miru pred nemško zlobo. Tudi tako daleč smo prišli! V zapore tukajšnjega deželnega sodišča vozijo že dalje časa nemške jetnike iz Koroške. Dosedaj je takih »gostov« pri tukajšnjem deželnem sodišču že 129. V celicah se čisto gode burni prizori. Nemški jetniki razvijajo proti slovenskim jetnikom skrajno zlobo in čisto pride vsled tega do hrupnih prizorov. Predsedstvo deželnega sodišča opozarjamo, da preskrbi vsaj v ječah Slovincem mir, da ne

bomo morda nekoč pisarili o kakih prehrupnih prizorih v deželno sodni palači.

Ij **Pri demonstracijah v Pragi** je bil aretiran slovenski akademik g. Kreč, a zopet izpuščen.

Ij **Dunajski policijski organi in ljubljanski mir.** V Ljubljani je zdaj mir in red, a to dunajske tri policijske organe nič ne ženira. Po nepotrebnem kličejo vsak večer še po tri do štiri žandarmerijske patrulje v mesto, in jih drže skrite. Na Dunaj pa poroča policijski uradnik Porm da še ni miru. Za nič in za nič v Ljubljani ti ljudje dijete vlečejo! Bo treba o teh dijetah v mirnem času nekoliko se pomeniti v drž. zboru.

Ij **Streljanje okoli Šiške.** Včeraj so imeli vojak 27. pešpolka na hribočku okoli Šiške važo. Pokalo je, kar se je dalo. V šulferinski šoli je zavladala baje panika, ker so v šulferinski šoli mislili, da se je radi kilavega spodnješiškega nemčurstva vnela okoli šulferinske šole vojska. Šiškarji so se pošteno smejali, ko so izvedeli, kak strah je povzročilo v šulferinski šoli pokanje pušk vojakov 27. pešpolka.

Ij **Restavracijo na strelišču** bodo priredili nemškutarji tudi za zimsko restavracijo.

Ij **Umrl je** v Kanalu na Goriškem Anton Albert, bivši gostilničar pri »Roži«, sedaj pri zlatem levu v Kanalu. Pogreb bo v petek ob četrti uri popoldne. Mrtvaški list objavimo jutri.

Ij **Sarah Bernhard** se je včeraj peljala v Milan mimo Ljubljane. Seboj je imela dva voza prtljage in 52 oseb. Sarah Bernhard se vozi v salonskem vozu, ostale osebe pa v II. razredu. Za vožnjo iz Budimpešte v Milan je plačala 2600 K.

Ij **Roditeljski večer** bo v soboto, dne 7. t. m. ob šestih zvečer na prvi mestni šoli v Komenskega ulicah. Predaval bo mestni zdravnik g. dr. Demeter vitez Bleiweis Trsteniški o »Nalezljivih otroških boleznih«. Starši in vzgojitelji dobrodošli!

Ij **Mraz v Ljubljani.** Včeraj in danes je kazal termometer ob sedmi uri zjutraj zunaj in v mestu na prostem 1° R pod ničlo. Za začetek novembra vsekako — kos zime.

Ij **Šentpeterski most** so pretekli mesec spet popravljali. Veliko pa te flikarije za težke tovarne vozove niso vredne, ker se most pod njimi trese kakor trs na vetru. Umestneje bi bilo novega postaviti ker požro te večne poprave tudi tisočake.

Ij **Telovadba starejših gospodov** se vrši jutri v petek ob 8. uri zvečer.

Ij **G. Ernesta Windischerja** so danes opoldne izpustili iz zaporu proti kavciji 1000 K. Tudi nekaj drugih bodo baje še izpustili.

Ij **Za okrašenje grobov** naših narodnih mučenikov Ivana Adamiča in Rudolfa Lundra na Vseh Svetih dan si je poleg mnogih drugih stekel posebne zasluge mestni stavbeni asistent g. Ivan Zemljič. G. Zemljič je zgolj iz narodne požrtvovalnosti vodil vse delo za okrašenje grobov in s svojo brigo in trudom dosegel, da sta bila grobova naših narodnih mučenikov na Vseh Svetih dan taka, kot zaslužita ona dva mučenika, ki sta v tako zorni mladosti darovala svoje življenje na žrtvenik domovine. »Združeni narodni odbor« stori le svojo dolžnost, ako s tem izreče gospodu Zemljiču javno zahvalo.

Ij **Semenj.** Dne 4. t. m. bilo je na mesečni semenj prignanih 706 konj in volov, 315 krav in telet, skupaj 1021 glav. Kupčija je bila pri konjih, kakor tudi pri goveji živini prav dobra, ker po govejo živino so prišli Korošci, Lahi pa po oboje. Cena goveji živini je bila od 60 do 68 h kg žive vage.

ROPARSKI NAPAD V VLAKU

Na progi Zagreb-Zidani most pripetil se je v noči od 3. na 4. novembra letos. V nekem vozu tretjega razreda je sedel graški zastopnik nekega ogrskega mlina, Kaufmann, in še več drugih gospodov; tik njih v sosednem kupeju sta se peljala dva druga gospoda, ki sta kmalu zaspala. Na postajališču Podšused pred Zaprešičem so vstopili trije hrvaški fantje, ki so posedli vsak v drug kupe. Kaufmann ni dalje pazil nanje ter tudi zadremal. Kmalu ga vzbudé klici iz sosednega kupeja: »Tatovi!« Kaufmann in sopotovalci skočijo kvišku in eden izmed njih, Andrej plem. Garzarolli iz Celovca, je takoj konstatiral, da mu je vzeta dragocena zlata ura z verižico. Tat — oni kmečki fant — je ravno hotel uiti iz kupeja. Garzarolli skoči nanj ter ga pritise ob steno; pričel se je hud boj, a Garzarolli tatu ni izpustil, dasi ga je z nožem ranil na roki. Zahteval je nazaj uro z verižico. Tedaj sta prišla tudi druga dva tovariša, od katerih je sedaj tat zahteval, da izročita ukradene stvari Garzarolliju, ker se je tudi zgodilo. V tem hipu ustavi vlak na postajališču Savski marof in lopovi urno poskačejo iz voza ter zbeže z nožem v rokah v temo. Zasedovati jih ni bilo mogoče, ker je na posta-

jališču le en železniški stražnik. Šele kasneje je eden potnikov opazil, da so mu hlače v bližini žepa prerezane. V sosednem kupeju se je eden obeh potnikov prebudil baš v trenutku, ko mu je lopov hotel izmakniti uro z verižico.

PONEVERJENJE V RUSKEM MORNARIŠKEM MINISTRSTVU.

V ruskem mornariškem ministrstvu v Peterburgu so zasledili velika poneverjenja. 14. admiralov, med njimi admiral Viren bo moralo vsled tega odstopiti. Nekaj višjih častnikov je izvršilo samoumor. Ustrelil se je artilerijski polkovnik Josipov. Več častnikov je aretiranih.

Papež za delavce. Papeš Pij X. da v Castelgandolfu na lastne stroške sezidati velik delavski dom, ki bo stal 150 tisoč lir. Z delom so že pričeli. Gradnjo nadzoruje kardinal Merry del Val.

Napad na rusko pošto. Iz Kisenova poročajo, da je v bližini Kotina osem roparjev napadlo rusko pošto. Odnegli so 79.000 rubljev. Voznik in paznik sta umorjena.

Nov avtomobil, najhitrejši na svetu, je izumil v Washingtonu A. Roebing. Ta avtomobil bo dosegel 140 mil na uro.

Dunajski jubilejni izprevod ima 800 tisoč kron deficita.

Telefonska in brzolajna poročila.

BECK SE MAJE?

Dunaj, 5. novembra. V krščansko-socialnih krogih se govori, da je Beckovo stališče zelo omajano in da mu bo sledil baje parlamentarec.

BOSANSKE DEPUTACIJE.

Dunaj, 5. novembra. Jutri dospe semkaj bosanska deputacija in sarajevski občinski svet pod vodstvom župana Kulović - effendija, da se cesarju zahvali za aneksijo.

PREDSEDNIK UPRAVNEGA SODIŠČA.

Dunaj, 5. novembra. Za predsednika upravnega sodišča je imenovan dr. Albert von Albrecht.

BECK V AVDIJENCI.

Dunaj, 5. novembra. Cesar je barona Becka sprejel v dolgi avdijenci. Baje se o krizi ni nič odločevalo, marveč sta se menila o pripravah za jubilejno leto. Ob jubileju bo dekoriranih 4000 oseb, med temi 1000 uradnikov.

POTRESNI POJAVI V NEMŠKOČEŠKEM KOPALIŠKEM OKROŽJU.

Dunaj, 5. nov. V kopališkem okrožju na nemškem Češkem se potresi dan na dan ponavljajo. V nekem kraju si je sledilo 70 sunkov drug za drugim.

TURČIJA HOČE SPORAZUM Z AVSTRIJO.

Carigrad, 5. novembra. Glasilo mladoturškega odbora »Šurai Ummet« obžaluje, da so se svoj čas pogajanja med Avstrijo in Turčijo prekinili, ker Avstrija Turčiji noče dovoliti nobenih finančnih kompenzacij. Avstrija naj pomisli na svoje stare simpatije do Turčije, na trgovsko zvezo med obema deželama ter na sandžaško železnico, katero porta ravnodaj proučuje. List apelira na Avstrijo, naj se reši vseh pomislekov, da se bo dosegel zaželeni sporazum med Avstrijo in Turčijo.

ZMEDENOST V BELGRADU.

Belgrad, 5. novembra. Tu je vse zmedeno. Najbolj zapleta položaj pisanje angleških listov, ki se za teritorial. kompenzacije ne ogrevajo in veliko začudenje je vzbudilo dejstvo, da »Times« pišejo naravnost nasprotno težnjam srbskega naroda. Zelo se je Srbiji zamerila Francija, tudi v Turčiji niso pristali na ponudbe srbskega odposlanca. Neumevno je, kako se je v tajni seji skupščine moglo poročati o povoljnih uspehih srbskih misij in ljudstvo ponekod že premišljuje o tem, ali ga vlada namenoma ne vara. Če bi uspehi misij bili povoljni, bi ne bila skupščina sklenila **podvizati oboroževanje.** Edino ruski krogi resnično čutijo za Srbijo, rodoljubi se pa boje, da se ne bi ruska diplomacija udala, ker je Izvolskij dvorezen meč, kateremu v Srbiji nihče prav ne zaupa.

STAVKA V TRŽIČU NA PRIMORSKEM.

Tržič, 5. novembra. Zaradi diferenc glede delavnega časa, stopi kakih 600 delavcev tukajšnje ladjedelnice »Avstro-Amerikane« v štrajk.

SLAVNI RIGO ZAPRT.

New - York, 5. novembra. Tu so zaprli cigana Rigo in njegovo sedanjo ženo, ker sta sumljiva umora.

POLOŽAJ ARETIRANIH SRBOV.

Zagreb, 5. novembra. Aretirani Srbi nadaljujejo štrajk z gladom. Pop Milič je v nevarnosti, da umre.

VELIKI PROTESTNI SOCIAL - DEMOKRAŠKI SHOD V ZAGREBU.

Zagreb, 5. novembra. Včeraj je bil tu velik soc. demokraški protestni shod proti Rauchovem sistemu. Na shodu je govoril tudi poslanec Šurmin, ki je dejal, da se bodo v sedanji dobi brezzakonja vse stranke v domovini razdelile v dve stranki; v stranko poštenih in v stranko nepoštenih. Po shodu so bile po ulicah velike manifestacije.

POLJSKE ŠOLE V VARŠAVI OTVORJENE.

Varšava, 5. nov. Danes so se na povelje guvernerja zopet otvorile poljske šole v Varšavi.

DAROVI.

Darovi, poslani našemu upravnistvu.

Za žrtve 20. septembra. Gospa Ivanka Klemenčič v Ljubljani 5 K. — G. Matija Lunder v Debečem, p. Šmartno pri Litiji, 3 K. — Neimenovan iz Postojne 6 K. — Neimenovana 5 K. — G. Ivan Markeš, hotelir v Bohinjski Bistrici, 7 kron.

Za pogorelce v Suhorju pri Košani. G. Ivana B. 10 K.

Za pogorelce v Metliki. G. Ivana B. 10 K.

Nadušljivi! Edino sredstvo se nahaja, ki povzroča takojšnje utešenje, in to je od najuglednejših zdravnikov tu- in inozemstva priporočeni dr. Eslwirthov »Astmol«-prašek proti naduhi, preizkušen in priznan od tisočev. Uporablja se zlasti na klinikah in v bolnicah za olajšanje in zdravljenje prsne težave in sipljivosti ter predvsem za hitro pomoč. Za poskušnjo pošlje zastoj in poštne prosto »Schwaben-Apotheke«, Dunaj, Schottenring 14.

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 5. novembra

Pšenica za april	12 52
Pšenica za oktober l. 1909.	10 98
Rž za april l. 1909	10 34
Oves za april	8 55
Koruza za maj l. 1909.	7 52

Efektiv: 10 dražje.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306'2 m, sred. zračni tlak 736'0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
4	9. zveč.	735'0	- 0'3	sl jug	jasno	
5	7. zjut.	34'7	- 1'8		megla	0'0
	2. pop	33'5	6'1	sl. jvzh.	jasno	

Srednja včerašnja temp. 0'1°, norm. 6'4°.

Dobivanje zob.

Dajte trpečim »Scottovo emulzijo in trdno bodo spali ponoči.

Zobje

Pristna le s to znamko — ribičem — kotgaraneljskim znakom Scottovega ravnanja.

rastejo brez bolečin, brez ovir v prebavi in postanejo beli, ravni in močni. Otrok uživa rad Scottovo emulzijo. Neredno prebavljanje se zboljšša.

Cena originalne steklenice

: 2 K 50 vin.

: Dobl se v vseh lekarnah.

Preklic.

Obžalujem, ker sem razžalil gospoda Jožefa Škafarja, čevljarskega mojstra.

Karol Maček.

Vsi, ki nimajo

pravega teka in trpe na neredni prebavi, zaprtosti, gorčici, pnanju, čezmernem tvorjenju kislin, glavobolu in težkočah v želodcu, dosežejo z uživanjem Bradyjevih železnih kapljic izvrstne uspehe. Doblja se v lekarnah.

C. Brady, lekarnar,

Dunaj, I, Fleischmarkt 1/462 pošilja 6 steklenic za K 5'—, tri dvojne steklenice za K 4'50 franko.

Ker se pogosto prodajajo ponarejanja, zahtevajte vedno le pristne Bradyjeve železne kapljice, ki imajo na zunanem ovitku in navodilu razen Marijine podobe s cerkvijo kot varstveno znamko tudi podpis

2745 6—1

C. Brady

2892 **Zahvala.** 1—1

Za dokaze odkritosrčnega sočutja, ki so nam došli povodom smrti našega predragega sina, odnosno brata, svaka in strica, gospoda

Teodorja Vernika

izrekamo tem potom najsrčnejšo zahvalo. Osobito se zahvaljujemo vsem udeležnikom pogrebne spreveda in darovalcem krasnih vencev. Iskreno zahvalo »Ljubljanskemu Sokolu« na častnem spremstvu.

V Ljubljani, 4. novembra 1908.

Žalujoča rodbina Vernikova.

2893 **Zahvala.**

Ob bridki izgubi našega iskreno ljubljenelega gospoda

Frana Makoviča

posestnika in dimnikarskega mojstra v Idriji

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, slavnemu gasilnemu društvu, vsem gg. obrtnikom, ki so ga spremili k zadnjemu počitku, darovalcem krasnih vencev i. t. d. našo najiskrenejšo zahvalo.

Idrija, 1. novembra 1908.

Žalujoča soproga in sorodniki.

POSESTVO

veliko, obstoječe iz travnikov, njiv in gozdov, se **kupi** v bližini kake žel. postaje. Oglasi naj se pošiljajo pod šifro »A. B.« na upravnistvo »Slovenca.« 5852 3—3

Ženitvena ponudba.

30letni uradnik v neposredni bližini Trsta 3 letno plačo nad 2500 K in pravico do penzije želi radi pomanjkanja seznaniti se v surho ženitve s poštenim slovenskim dekletom 3 doto ali brez dote. Le resne ponudbe s sliko ali brez nje je poslati na naslov »Nada«, poste restante, Trst, poste centrale. 2858 3—3

Vsa parketna dela

prevzema in izvršuje ter daje zato potrebni material

JOSIP PUH

v Ljubljani, Gradaške ul. 20

Cene nizke! Delo solidno!

2897 3—1

Dobro ohranjen

: glasovir :

se proda v Škofjih ulicah šte. 17.

2898 1—1

Kuharica

nad 30 let stara želi vstopiti v službo. Najraje v župnišču. Naslov pri upravnistvu.

2866 2—2

Kapitalizovanje plač, pokojnin

rent ter enakih finančn. zadev

za vse za pokojnino sposobne osebe, ki prejemajo stalne letne plače najmanj K 1800 (za penzioniste K 1200), zvršuje ugodno, hitro in najceneje 2586 5—3

Pražská záložna

v Pragi IV. Ferdinandova tř. 22.

Prospekti in pojasnila proti poštini.

Ustanovljena
leta 1854.

Prva domača slovenska pivovarna

Telefon
št. 210.

G. AUER-jevih dedičev

Ljubljana, Wolfve ulice šte. 12, Ljubljana

Priporoča slavnemu občinstvu in spošto-
vanim gostilničarjem **svoje izborna**

marčno pivo

v sodcih in
steklenicah

Zahvala.

Za izredno častno udeležbo pri pogrebu našega iskreno ljubljenega
soproga, očeta, tasta in brata, gospoda

Ivana Kozjeka

deželnega računskega svetnika in hiš. posestnika

za izkazano blagosočutje, za tolažbo ob smrti, za podarjene vence in šopke,
izrekamo tem potom najtoplejšo zahvalo.

Pred vsem bodi izrečena zahvala častitemu gospodu Hugolinu Sattnerju
in očetom frančiškonom, gospodu dež. odborniku dr. Evg. Lampetu, gospodom
uradnikom dež. odbora pod vodstvom gospoda nadsvetnika Zamide, g. vodji
dež. bolnice dr. Vinku Gregorju, cenjeni obitelji gospoda Alojzija Zajca ter
gasilnemu društvu v Spodnji Šiški. 2836 1-1

Bog plačaj stotero!

Rodbini Kozjek in Krsnik.

Globoko izpod cene

prodajam radi pomanjkanja prostora obleke in površnike,
zimske suknje in dežne plašče za gospode in dečke
kakor najmodernejšo konfekcijo za dame in deklice.

Konfekcijska trgovina **A. Lukič**

Pred škofijo šte. 19.

2811 7

Razpis

službe okrožnega zdravnika

Služba okrožnega zdravnika v trgu **Ljubno** v savinjski dolini se s tem razpiše.
Letna nagrada 1400 K.

Slovenščine ali katerega slovanskih jezikov zmožni prosilci za to službo naj svoje
običajno opremljene prošnje vložijo do

30. novembra t. l.

pri podpisnem zdravstvenem odboru (županstvu) Ljubno.

Mogoča zaželjena pojasnila poda podpisani odbor.

Odbor zdravstvenega okrožja Ljubno,

dne 15. oktobra 1908.

2812 3-3

Načelnik:

Fr. Juvan.

Dobra

prodajalka

za mešano stroko posebno za manu-
fakturno se sprejme v trgovino na deželi,
kjer so stalne cene.

Ponudbe s prepisi spričeval in navedbo
referenc poslati je na upravništvo „Slovenca“
pod šifro „December“. 287 4-3

Ceniki zastoj in poštnine prosto.

Največja zaloga zlatih in srebrnih
ur, verižic, uhanov, prstanov bri-
ljantnih in diamantnih.

Dobiva se blago samo prve vrste,
slabega in nič vrednega blaga nimam
2643 24-6 v zalogi.

Za obilna naročila se
priporoča

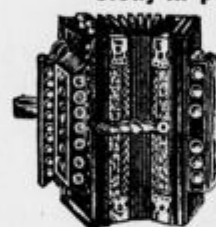
Fr. Čuden
urar in trgovec v
Ljubljani.

Dobe se tudi ure od
5 kron naprej.

Moja trgovina obstoji že nad 30 let in je obče
znana na najboljšem glasu.

Dobre harmonike K 4'80.

Nad 50.000 komadov razprodanih.
Nikake carine! Jamstvo! Zamena dovo-
ljena ali pa denar nazaj. Glavni cenik s
3000 slikami dobi na željo vsakdo za-
stoj in poštnine prosto.

Št. 300 1/4, 10 tipk, 2 reg.,
28 glas., vel. 24/12 cm
K 480. — Št. 657 1/4, 10
tipk, 1 reg., 28 glasov,
vel. 30/15 cm K 520. —
Št. 656 3/4, 10 tipk, 2 reg.,
28 glas., vel. 30/15 cm
K 540. — Št. 305 3/4, 10
tipk, 2 reg., 50 glas., vel.
24/12 cm K 620. — Št.
663 1/4, 10 tipk, 2 reg.,
50 glas., vel. 31/15 cm
K 8—.

Šola za samouk v vsaki harmoniki zastoj.
Pošilja proti povzetju c. kr. dvorni založnik

Hans Konrad,

razpošiljalnica glasbil v Brúxu
2720 št. 1010. (Češko.) 15-6

Gostilniška baraka

(6 m dolga, 4 m široka, 3 m visoka) v
Lattermannovem drevoredu se prodaja.
Več se izve pri **I. Kenda, Švicarija.**

Tvornica parketov Kastelic & Kovačič

v Ljubljani

priporoča svoje občeznane parkete,
ki se glede kakovosti izvrstne trpežnosti
in fine izvršitve lahko kosajo z vsemi
drugimi izdelki te vrste. Vsa v to stroko
spadajoča dela se izvršujejo solidno in
po konkurenčnih cenah. — Prevzamejo
se vsa parketna dela pri novih stavbah,
kakor tudi vsa enaka manjša naročila.
!! Strogo stvarno in strokovno! !!

:: Ljubljana :: **I. Wanek,** :: Ljubljana ::
sv. Petra cesta šte. 21 sv. Petra cesta šte. 21

krznar in izdelovatelj čepic

priporoča slavnemu p. n. občinstvu svojo veliko izbrano zalogo najfinjših **kožuhovin**,
raznovrstnih **kož, klobukov, čepic** lastnega izdelka vseh
vrst. Velecenjenim damam priporoča vsakovrstne **kolirje**,
mufe in druge tovrstne predmete po najnižjih cenah. —
Tu se tudi **kupujejo** raznovrstne **kože od divjačine**
po najvišjih dnevnih cenah. 2876 18-1

AVISO.

Vojna uprava kupi po trgovskih običajih loco vojaško preskrbovalno skladišče
(lesišče) v

Mariboru	1650 m ³ trdih	} drv skladiščne kakovosti.
Celju	300 „ „	
Celovcu	2800 „ mehkih	
Gorici	1300 „ trdih	

Zadavne zagotovitvene obravnave bodo pri imenovanih vojaških preskrbovalnih
skladiščih in sicer v Mariboru 27., v Celju 28., v Celovcu 21. in v Gorici 24. nov. 1908.
Kolkovane prodajalne ponudbe morajo do najpozneje 9. dopoldne dospeti pri
označenih obravnavališčih, kjer se tudi lahko povzamejo natančnejši pogoji iz tamkaj
na vpogled razgrnjenih popolnih nakupnih aviz in uzančnih zvezkov. 2842 1-1

V Gradcu, oktobra 1908.

Od c. kr. intendance 3. voja.

Anton Krejči

Ljubljana, Wolfve ulice šte. 5.

priporoča svojo bogato zalogo najmodernejših in najfinjših **kožuhovine**,
klobukov in **čepic**. — Prevzame tudi vsa v to stroko spadajoča
popravila proti najnižji ceni.

Kupuje tudi vsakovrstne kože divjačine in jih najbolje plačuje.
Blago in cene solidne. 2540 5

Podružnica - v Spljetu -

- Delniška glavica -
- K 2.000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

priporoča **promese** na og. premijske srečke (cele à K 12—, polovice à K 7—, zrebanje 16. novembra, glavni
dobitek 300.000 K, — promese na og. hipotekne srečke à K 4—, zrebanje 14. novembra, glavni dobitek
70.000 K, — promese na 3% zemaljske srečke à K 5—, zrebanje 16. novembra, glavni dobitek 90.000 K,

sprejema vloge na knjižice in na tekoči
!! račun ter je obrestuje po čistih !! 1/2 0/0

Podružnica - v Celovcu -

- Rezervni fond -
- K 200.000. -

Razglas.

Podpisano županstvo objavlja s tem, da bo dalo potom poviševalne dražbe
v **lovski zakup** za dobo dveh let **1200 ha gozda**

v nedeljo, dne 15. novembra t. l.

ob 2. uri popoldne v občinski pisarni pod ugodnimi pogoji.

Ker je lovski revir lep in bogat, pričakuje županstvo mnogo p. n. interesentov.

Županstvo občine Dolenjave pri Senožečah

dne 4. novembra 1908.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laško priporoča svoje izborno pivo.

Specialiteta: „**Salvator**“ (črno pivo a la monakovsko). — Zaloga Spodnja Šiška (telefon št. 187).

Pošiljatve na dom sprejema restavracije „Narodnega doma“ g. Kržišnik. (Telefon št. 82.)

Prispela je 30pet v velikem številu

sveža najfinejša konfekcija za dame
v najmodernejši fazoni in kroju, katero
priporočam cenjenim damam na ogled,

Cene čudovito znižane!

Največja izbira konfekcije za gospe
in dečke:

„Angleško skladišče oblek“

O. Bernatovič Ljubljana

2820 Mestni trg št. 5. 6—5

!! Prvo slovensko !!

c. kr. oblastveno potrjeno 18 80

učilišče za krojno risanje

Franja Jesih

Ljubljana, Stari trg št. 28.

● Dobl se tudi kraj po životni meri. ●

Anton Šarc

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 8

priporoča v lastni šivalnici izdelano

perilo

za otroke, gospe in gospe. Za izdelovanje perila doma priporoča svojo bogato zalogo platna in žifona v vseh širinah in kakovostih, švicarsko vezenje, prte in prtiče, brisačke i. t. d.

Čakor znano le dobro blago in zelo primerne cene.

Naročila za venkaj točno in zanesljivo.

Razprodaja

na veleposestvu Bežigrad pri Celju.

Dne 9. novembra t. l. ob devetih dopoldne se bo iz proste roke vršila razprodaja krav, telic, konj in prašičev. Ker se bo svojčas tudi zemljiško posestvo Bežigrad prodalo, se lahko že ob tej priliki zglasijo kupci. Razprodaja bo na licu mesta v Bežigradu.

Gospodarsko društvo

v Bermu p. Pazin, Istra

posreduje brezplačno pri prodaji vina svojih udov. Cena je nizka. Vino je bele, rdeče in črne boje; kakovost izborna.

2818 10—3

Veletrgovina železa

„MERKUR“

Peter Majdič, Celje

se priporoča cenjenim odjemalcem.

Mlekarska zveza Ljubljana

2830 Dunajska cesta št. 32 3

: priporoča povodom bližnjih praznikov:

kuhano maslo iz čajnega surovega masla, surovo maslo, sir domačega izdelka. —

Pošilja se maslo najmanj po 5 kg, sir pa le v celih hlebcih po 10 do 30 kg težkih.

Cena najnižja! Kakovost najboljša!

Cenjenim odjemalcem na deželi

:: se priporoča ::

slovenska špecerijska trgovina

:: na debelo in drobno ::

M. SPREITZER, Ljubljana

Stari trg (pri Plavcu).

2748 8

SLIVOVKA

tropinovec

kranjski brinjevec

875 104—40

se dobi v sodih od 60 litrov naprej po prav primerni ceni v zanesljivi kakovosti v

veležganjarni in rektifikarni sadja

M. Rosner & Co.,

Ljubljana,

Spod. Šiška, poleg Koslerjeve pivovarne.

Odlikovano v Parizu.

Podružnice: Praga z menjalnicami: Graben 15, Mala strana, Mest. ulica 17, Baden, Brno, Češka Lipa, Češka Kamaica, Moravski Zumberg, Mödling, Novi Jičín, Plzeň, Zvitava in Liberec.

Menjalnice na Dunaju:

I. Wollzeile 10, Taborstrasse 4, III. Ungargasse 77 (vokal Rennweg), III. Löwengasse 27, IV. Wiedner Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnerstrasse 88 a, VI. Gumpendorferstrasse 22, VII. Mariahilferstrasse 70, VIII. Lerchenfelderstrasse 152, IX. Alserstrasse 32, XVIII. Währingerstrasse 82, XIX. Döblinger Hauptstrasse 83, XIX. Hauptstrasse 32.

Menjalnična delniška družba

„MERCUR“

DUNAJ, I., Wollzeile 1.

Akc. kapital K 20.000.000. Res. zaklad K 8.000.000.

Nove skladbe

iz zaloge:

Katoliške bukvarne v Ljubljani.

Laharnar Ivan: Op. 5. **Pomladanski odmevi**. Pesmi za sopran, alt, tenor, bas. II. natis. 2 zvezka po K 1'30.

Laharnar Ivan: Op. 8. **Gorski odmevi**. Zbirka moških zborov in četverosplovov. II. natis. 2 zvezki po K 1'50.

Laharnar Ivan: Op. 10. **Planinke**. Za sopran, alt, tenor, bas. II. natis. 2 zvezka po K 1'20.

Laharnar Ivan: **Gorske cvetlice**. Slovenski napjevi za četvero in petero mešanih glasov. II. natis. P. K 1'50.

Laharnar Ivan: **Slovenska sv. maša**. Za mešani zbor s spremljavo orgel. II. natis. P. K 1'20.

Laharnar Ivan: **Šmarnične pesmi**. Za sopran, alt, tenor, bas. II. natis. P. K 1'20.

Laharnar Ivan: **Velikonočne pesmi**. Za mešani zbor. II. natis. P. K 1'30.

Sattner P. Hugolin: Op. 10. **Slava Bogu**. Mašne pesmi za mešani zbor. Tretji pomnoženi natis. P. K 1'56., po gl. —'40.

Foerster Anton: Op. 82. **Slovenska sv. maša v čast sv. Cecilije**. Za mešani zbor in samospjeve z orglami. II. pomnoženi natis. P. K 1'20.

Foerster Anton: Op. 100. **6 Marijinih pesmi**. Za tri ženske ali moške glasove (ena za dva, štiri tudi za en glas). Prva zbirka Marijinih pesmi. P. K 1'80., gl. po K —'40.

Foerster Anton: Op. 105. **Praeludium et postludium** na avstrijsko himno za orgle. V proslavo 60 letnega vladanja Njega Velikanstva cesarja Franca Jožefa I. P. K —'60.

Aljaž Jakob: **Mešani in moški zbori**. Dosedaj so izšli 4. zvezki po K —'60. Vsebinska IV. zvezka: a) Mešani zbori: 1. Ujetega ptiča tožba; 2. Zakipi duša. b) Moški zbori: 3. Dneva nam pripelji žar; 4. Pri pogrebu.

Vsebinska drugih zvezkov, je na ovitku IV. zvezka naznanjena.

Dalje priporočamo:

Zbirka ljudskih iger 7. in 8. zvezek. Vsebinska:

Za moške vloge:

1. **Sinovo maščevanje** ali **Spoštuj očeta**. Igrokaz v treh dejanjih.

2. **Za letovišče**! Burka enodejanka.

3. **Občinski tepček**. Veseligrada v treh dejanjih.

Za ženske vloge:

4. **Dve materi**. Igrokaz s petjem v štirih dejanjih.

5. **Nežka z Bleda**. Narodna igra v petih dejanjih.

6. **Najdena hči**. Igra v treh dejanjih.

Cena K 1'60., s poštnino K 1'80.

Vsebinska 5. in 6. zvezka je označena na ovitku.

Nove razglednice v večbarvnem tisku na eni strani prostor za naslov in dopis na drugi strani pa: **Podoba lurske Matere božje**, ki se prikaže Bernardki. Cena za vsak izvod 6 vin., 100 izvodov K 5.—.

Podoba zlatomašnika papeža Pija X. Izvod 6 vin., 100 izvodov K 5.—.

Podoba Nj. Vel. ces. Franca Jožefa I. ob 60-letnici. Vsak izvod 8 vin., 100 izvodov K 6.—.

Podoba vnanjega lica „Katoliške bukvarne“; ta razglednica se oddaja stalnim odjemalcem brezplačno.

Vse štiri razglednice je založila:

Katoliška bukvarna v Ljubljani.

Velika zaloga raznih 2267

slovenskih plošč in gramofonov

ceniki od gramofonov in plošč na razpolago.

Fr. P. Zajec

urur in optikar

Ljubljana,

Stari trg, št. 26.

Gostilničar

na račun, kateri ima biti obenem **potnik za vino**, se sprejme v mojo staroznano gostilno „**pri Lozarju**“ v Ljubljani.

Zena mora biti dobra kuharica in spretna gostilničarka.

Oziralo se bode le na onega zglasitelja, kateri se peča izključno samo z gostilno, je v vinski stroki več in ima veselje ter razum za potnišтво.

Vstop meseca februarja 1909 in zahtevana kavcija **K 800.**

2854 3—3

KAROL LENČE,

trgovec z vinom na Laverči pri Ljubljani

Najkulantnejši

:: **nakup in prodaja** ::

vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, :: zastavnic, srečk, deviz, valut in denarja. ::

:: **Zamenjava in eskomptiranje** ::

izžrebanih zastavnic in obligacij, srečk in kuponov.

ČUDEŽ!**samo 4 K!****ČUDEŽ!**

Posebni oddelek poln jesenskih in zimskih jopic, paletotov in pelerin za dame in deklice po K 4.—.

Angleško skladišče oblek, **O. Bernatović,** Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

Slikar

MATEJ TRPIN

2629 12-8

Slikar

Ljubljana, Elizabetna cesta št. 3, v hiši gosp. Ivana Kregarja

se priporoča prečastiti duhovščini, slav. društvom in častit. občinstvu za izdelovanje raznih

== **umetno-slikarskih izdelkov.** ==

Altarne, portretne in pokrajinske slike, križeva pota, božji grobi, slike in načrte za društvene in cerkvene zastave, naprava

— **gledaliških odrov in dekoracij** —

za razne ižralne predstave. Popravila in restavriranje starih oljnatih slik itd. itd. Na razpolago so razni načrti in fotografije.

Cene primerne.

Solidno delo.

Obvestilo.

Ker se moja **slovenska** trgovina „pri sv. Cirilu in Metodu“ vedno **zamenjuje** s trgovino „pri Škofu“ na Sadnem trgu, „pri Miklavžu“ v Medenih ulicah in „R. Miklaucu“ v Stritarjevih ulicah, katerih vseh lastnik je **Franec Drogenik**, sem prisiljen cenjene slovenske kupovalce na to opozoriti; ter se obenem cenjenim slovenskim kupovalcem priporočam v nakup vsega blaga za moške in ženske obleke, zagotavljajoč vedno dobro postrežbo.

Z odličnim spoštovanjem

2891 (2-1)

slovenska tvrdka

„pri sv. Cirilu in Metodu“, Ljubljana, Lingarjeve ulice 1.

595 70

A. Hunc,

Ljubljana, Dvorni trg št. 3

priporoča velikansko izber zimskih sukenj,kožuhov (kratkih in dolgih), modnih oblek,pelerin in dr., za gospode in dečke.*Strogo solidna, strokovnjaška postrežba.***Gostilna s koncesijo KRAMAR**

v Ljubljani, Dolenjska cesta št. 5.

Se odda v **najem** (zakup) s 1. februarjem 1909, ali pa tudi takoj.Poizvedbe v odvetniški pisarni **dr. FRANA POČEK,**

Ljubljana, Stari trg št. 30.

2883 8-1

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje.

Denarni promet 1. 1907
čez 64 milijonov kron.

Lastna glavniča K 354.645.15.

Stanje vlog 30. jun. 1908
čez 14 milijonov kron.

Sedaj: Kongresni trg šte. 2, I. nadstr.

od novembra leta 1908 naprej v lastnem domu, Miklošičeva cesta šte. 6
(za frančiškansko cerkvijo).

LJUDSKA POSOJILNICA

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. popoldan ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako, da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 kron čistih 4 krone 50 h, na leto.

Stanje vlog dne 30. junija 1908: K 14,225.902'59. — Denarni promet v letu 1907: K 64,812.603'92.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za naloge po pošti so poštne hranilne položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 30. junija 1908.

2633 12

Dr. Ivan Šušteršič,
predsednik.

Josip Šiška, stolni kanonik
podpredsednik.

Odborniki:

Anton Beleo, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. — **Fran Povše,** vodja, graščak, deželni odbornik, državni in deželni poslanec itd. — **Anton Kobi,** posestnik in trgovec, Breg p. B. — **Karol Kauschegg,** veleposestnik v Ljubljani. — **Matija Kolar,** stolni dekan v Ljubljani. — **Ivan Kregar,** svetnik trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani. — **Frančišek Leskovic,** hišni posestnik in blagajnik Ljudske posojilnice. — **Ivan Pollak ml.,** tovarnar. — **Karol Pollak,** tovarnar in posestnik v Ljubljani. — **Gregor Šlibar,** župnik na Rudniku.